

Бэдзэогъум и 3-р — гъогухэм ящынэгъончъагъэкIэ Къэралыгъо инспекциер зызэхашагъэм и Маф

Адыгэ Республикэм гъогухэм
ящынэгъончъагъэкIэ и Къэралыгъо инспекцие
иофышIэхэу лъыгъэныгъэ зыфэтшIыхэрэр!
*Къулыкъур зызэхашагъэр илъэс 77-рэ зэрэхъурэм
фэшI тышгуфэгъушIо!*

*Гъогухэм ящынэгъончъагъэкIэ лъэныкъуабэ къызэлтэ-
зыубытырэ пшъэрлэхэр зэшIуихыхэзэ, Къэралыгъо ин-
спекцием хэгъэгъу кIоцI ИофхэмкIэ къулыкъухэм азыфагу
чIыпIэ гъэнэфагъэ иеубыты ыкIи къэралыгъом щыIэ-
кIэшIу илгыным илоф илахыишIо хешIыхэ.*

*Гъогу зеклоным зызэрцуишIомбгъурэм къыхэкIэу Иофэу
ишъуиIэрэр мафэ къэс нахъ къин мэхъу. Ныбжэ зэфыш-
хъаф зилэ цIыфхэм гъогу зеклоныр амыкхоным фыте-
гъэпсыхэзгъэ Иофхъабзэхэр зэшIошIохых, а ИофшIэ-
ным къыхэлэжэх республикэм иобщественнэ струк-
турэхэр, учреждениехэр ыкIи организациехэр.*

*Джырэ дунаим псынклэу зэхъокIыныгъэ зэрэфэхъу-
рэм къыхэкIэу ишъори ишъуиIэнIэсэныгъэ хэжъугъэ-
хъон фаеу мэхъу, чэици мафи ишъуимыIэу гъогуем къин
щыхэфэгъэ цIыфхэм IэпыIэгъу ишъуафэхъуным ишъу-
фэхъазыр.*

*Гъогу зеклоныр щынэгъончъэу щытыным пае ишъуи-
цIыфыгъэ шапхэхэм, Иофэу жъугъэцакIэрэм хэшIы-
кIышIо зэрафышIуиIэм, ишъуишъэрлэ ишъуэрэфэ-
ишъыпкъэм яшIуагъэ къызэрэкIоцIтым тицыхэ тель.*

*Тыгу къыддеIэу зэкIэми тышгуфэлъаIо псауныгъэ
пштэ ишъуиIэнэу, дунаир мамырэу, шIум ишъуицым-
кIэу, къулыкъоу ишъухъырэм гъэхъагъэхэр щыишъу-
иIынхэу!*

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхъаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ

ПсэупIэ-коммунальнэ хъызмэтым иофыгъохэм атегущыIагъэх

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Тыгуасэ, бэдзэогъум и 2-м, Адыгэ Республикэм и Обще-
ственнэ палатэ псэупIэ-комму-
нальнэ хъызмэтым иофыгъохэм
зыцатегущыIагъэх зэхъыгъо
иIагъ. Ащ хэлэжъагъ АР-м и
Лышхъэу ТхъакIушынэ Ас-
лъан. Джащ фэдэу мы лъэны-
къом фэгъэгъэ министрствэ-
хэм, къулыкъу зэфэхъафхэм
япашэхэри къырагъэблэгъагъэх.
АР-м и Общественнэ палатэ ит-
хъаматэу МэщбэшIэ Исхъакъ
Иофхъабзэр къызIуихыгъ ыкIи
зэрицагъ. ПсэупIэ-коммунальнэ
хъызмэтым иофхэр анахъ
шъхъаIэу республикэм илхэм
зэралышхэр, ахэм агъэгумэкIы-
хэу, хэкIыпIэу альэгъухэрэмкIэ
республикэм ипашэхэм адэгъа-
щэхэмэ ашIоигъоу къызэрэгъэ-
угоигъэхэр ащ ипсалъэ къыш-
хыгъэщыгъ.

АР-м и Лышхъэу пстэумэ

апэу гушIэр ыштагъ. ПсэупIэ-
коммунальнэ хъызмэтым иофы-
гъохэр анахъ шъхъаIэхэм зэра-
щыщым ащ дьыригъэштагъ.

— Мы лъэныкъом непэ изы-
тет уигъэрэгъэным джыри зэрэп-
чыжъэр къыдгъуэлэ, — къыуагъ
республикэм и Лышхъэу. —
Ащ фэшI щыкIэгъабэу иIэр зэ-
рэдэгъэгъыжышIтым ыуж тит,
амалэу тилэмкIэ федеральнэ про-
граммэхэм тахэлэжэ, зэшIохы-
гъэ хъугъэхэри щыIэх, ау ахэм
тактышIуцу хъушIтэп, тапэкIэ
джыри ар зэрэлъыдгъэкIотэ-
щым тыпыллышIт.

Нэужым Общественнэ палатэ
псэупIэ-коммунальнэ хъыз-
мэтым ыкIи муниципальнэ обра-
зованиехэм яIoфыгъохэм афэ-
гъэгъэгъэ комиссиеу зехицагъэм
ипашэу Татьяна Гоголевам гу-
щыIэ къышIыгъ. ЦIыфхэм тхъа-
урыхэ тхылыгъу къафагъэхыхэ-

рэм къапкъырыкIыхэзэ зэфэхъ-
ысыжхэр зэрашIыгъэхэр ащ
къыхыгъэщыгъ. АР-м ипрокурор
шъхъаIэу Василий Пословскэр
мы лъэныкъом хэукхоньгъэу
ащашIыхэрэм къатегушIагъ.
Джащ фэдэу Иофхэм язытет ши-
гъэгъозагъэх АР-м псэолъэшIы-
нымкIэ, транспортымкIэ, псэ-
упIэ-коммунальнэ ыкIи гъогу
хъызмэтхэмкIэ и Министерствэ
псэупIэ-коммунальнэ хъызмэ-
тымкIэ игъэIорышIапIэ ипашэу
Ныбэ Руслъан. Къулыкъу ыкIи
ведомствэ зэфэхъафхэм ялIы-
кIоу къырагъэблэгъагъэхэри, Об-
щественнэ палатэм хэтхэри зэ-
хэсыгъом къышIушIагъэх.

ИкIэухым палатэм хэкIыпIэу
ылъэгъухэрэр, анахъэу респуб-
ликэм и Правительствэ уналэ
зытебгъэтын фаеу ылыгъэхэрэр
къызшиIорэ тхылым зэдыхап-
лэхэи, зэдаштагъэ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Зэнэкъокъу зэхашэ

Республикэу Татарстан хэутын ИофхэмкIэ ыкIи зэлъыIэс
амал жъугъэхэмкIэ и Агентствэрэ журналистхэм я Союз-
рэ макъэ къагъэIу я VII-рэ урысые журналист зэнэкъокъоу
«Многоликая Россия-2013» зыфиIорэм хэлэжэ зышIо-
игъохэм ялгъэу тхылыгъэр зэрашIэхэрэм фэгъэхъыгъэу ыкIи
Урысыем къэбар жъугъэмкIэ иамалхэр зэкIэ ащ хэлэжъэнхэу
регъэблагъэх. Адыгэ Республикэм илIыкIохэри а зэнэкъо-
къум хэлэжъэнхэу рагъэблагъэх.

2013-рэ илъэсым шэкIогъум кIэуххэр зэфэхъысыжы-
штых. Теклоныгъэр къыдзыхыхэрэм Республикэу Тата-
рстан ипашэхэм ацIэкIэ шIухъафтын лъапIэхэр къаратыштых.
Анахъ шIухъафтын шъхъаIэр — автомобилыр ары.

Зэнэкъокъум хэлэжэ зышIоигъохэм нахъ игъэкIотыгъэ
къэбарыр агентствэм исайтэу www.tatmedia.tatarstan.ru
зыфиIорэм къырагъотэн альэкIышIт.

Щынагъо щыIэп

КIэлэцIыкIухэм зышцагъэлсэфырэ ыкIи япсауныгъэ зышцагъэпытэрэ лагерэу Мыекъопэ районым итхэм яятIонэрэ чэзыу IофшIэгъу рагъэжыагъ. Непэрэ мафэм ахэм нэбгырэ миным ехуэ кIахIолIагъ.

Илъэси 10 зыныбж пшъэшъэжыеу зэпахырэ узэу менингитым джырэблагъэ илIыкIыгъэм Адыгеим ис цIыфхэр ыгъэштагъэх. Медицинем иIофышIэхэм зэрагъэунэфыгъэмкIэ, а зы тхымыкIагъор ары республикэм кIыхъухыагъэр.

— Узыр зышцIэпахырэ лъэхъаныр икIыгъ ыкIи ащ шыуцужыныу тэлъытэ, — еIо къэбзэныгъэмрэ эпидемиологиэмрэ я Гупчэу Адыгеим щыIэм иврач шъхьалэу Аджыр Аслъан. — Ащ фэгъэхыгъэ уплэкIунхэр кIуагъэх ыкIи республикэм исхэмкIэ мы узым фэгъэхыгъэу щынагъо зэрэщымыIэр дгъэунэфыгъэ.

Зыгъэлсэфылэхэм якIолIэгъэ кIэлэцIыкIухэмкIи зи щынагъо щыIэп. Медицинем иIофышIэхэм зэрагъэунэфыгъэмкIэ, менингитыр аукудыеу цIыфым кыпыхыэрэп. Арэу щытми, Ростов хэкум зыкышчы-зыIэтыгъэ узыр Адыгеим кIымыхъаным анаIэ тет. Вирусыр зыхэлъ гъомылапхъэхэмрэ псымрэкIэ цIыфым мы узыр кызыррэпыхъан ылтэкIыштыр. Ар кыда-лыптээ, Адыгеим ипсыбугыпIэхэр аулпэкIугъэх ыкIи, къэбзэныгъэмкIэ Гупчэм кызыритырэмкIэ, щынэгъо вирусхэр ашцагъэунэфыгъэхэп.

(Тикорр.).

Дипломхэр къаратыжыгъэх

Адыгэ кIэлэегъэджэ колледжэу Андырхъое Хъусенэ ыцIэ зыхырэр къэзыухыгъэ студентхэм мэфэкI шIыкIэм тетэу дипломхэр къаратыжыгъэх. 2013-рэ илъэсым очнэу ыкIи заочнэ шIыкIэм тетэу колледжыр къэзыухырэ нэбгыри 104-рэ кIэракIэхэу ащ къекIолIагъэх. Гурыт еджапIэхэм, кIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэм ыкIи тхылфеджапIэхэм ахэм Iоф ашашIэн алъэкIышты.

Сэнэхъатэу зэрагъэгъотыгъэхэм хэгъэхъагъэу лъэныкIо зэфэшъхъафхэмкIэ Iоф зышIэн зылтэкIыштыхэри ахэтых. ГушыIэм пае, я 5 — 9-рэ классхэм адыгабзэмрэ литературэмрэ нэбгырэ 13-мэ, урысыбзэмрэ литературэмрэ нэбгырэ 29-мэ арагъэхъынхэ алъэкIышты. КIэлэпIу сэнэхъат зэзыгъэгъотыгъэхэм ашыцIу нэбгырэ 11-м сурэтшIыныр, 9-м физкультурэ арагъэшIын фитыштых.

«Библиотековедение» зыфиIорэ сэнэхъатым феджагъэхэр мыгъэ ятIонэрэу колледжым кычIегъэкIых. Заочнэ шIыкIэм тетэу ахэр еджагъэх. Мыгъэ къэзыухыхэрэм ашыцIу нэбгырэ 11-м диплом плъыжхэр къахыгъэх.

Еджэныр къэзыухыгъэ ныбжыкIэхэм колледжым ипащэу Ацумыжъ Казбек къафэгущауагъ. Гъэхъагъэхэр зышIыгъэхэр кыыхигъэщыгъэх. Ащ фэдэ нэбгырэ 23-у диплом плъыжкIэ къэзыухыгъэхэм ацIэ кырылуагъ. Псауныгъэ пытэ яIэу, сэнэхъатэу зэрагъэгъотыгъэм фэшъыпкъэу рылэжъэнхэу ар къафэлъэлуагъ.

Илъэс зэкIэлъыкIохэм шIэныгъэ языгъэгъотыгъэ кIэлэегъаджэхэм гушылэ фабэхэр колледжыр къэзыухыхэрэм къафалуагъэх. IофшIэкIо дэгъухэр ахэжыныу, зэрашчыгъыгъэх-

рэр къагъэшъыпкъэжыныу, кIэлэегъэджэ ыкIи кIэлэпIу пэрытэу Адыгеим исхэм ашыцI хъунхэу къафэлъэлуагъэх.

Нэужым адыгэ кIэлэегъэджэ колледжэу Андырхъое Хъусенэ ыцIэ зыхырэр кызыраухыгъэр къэзыушыхъатыжыгъэр дипломхэр къаратыжыгъэх. Апшъэрэ гъэсэныгъэ зэзыгъэгъотыныу мурад зилэу мыхэм макIэп ахэтыр.

ПАТIЫКЪО Анет.

Сурэтыр Iэшыгъэ Аслъан кытырыхыгъ.

• КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр •

Наукэм, литературэм, искусствэм альэныкIокIэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо шIухъафтынхэр афэгъэшъошэгъэным фэгъээзэгъэ Комиссиеу Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ дэжъ щызэхэщагъэм къеты

2013-рэ илъэсым наукэм, литературэм, искусствэм альэныкIокIэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо шIухъафтынхэр афэгъэшъошэгъэм хъунэу къагъэлъэгъогъэ произведениехэм атегушыIэнхэм пае наукэм, литературэм, искусствэм альэныкIокIэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо шIухъафтынхэр афэгъэшъошэгъэным фэгъээзэгъэ Комиссием мыхэр къахэлъхъэх:

Наукэм ыльэныкIокIэ

1. Монографииеу «Методы стабилизации линейных управляемых систем» зыфиIорэр. Авторхэр: Леонов Геннадий Алексей ыкIор, физик-хысап шIэныгъэхэмкIэ доктор, профессор, Шыумэфэ Мыхъамэт Мышъэост ыкIор, физик-хысап шIэныгъэхэмкIэ доктор, профессор. Къэзыгъэлъэгъуагъэр — апшъэрэ профессиональнэ гъэсэныгъэ языгъэгъотыр федеральнэ къэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ къэралыгъо университетыр».

2. Монографииеу «Северный Кавказ в мировой геополитике» зыфиIорэр.

Тарихъ шIэныгъэхэмкIэ докторэу, профессорэу Бэджэнэ Мурат БязрыкIо ыкIом ытхыгъ. Къэзыгъэлъэгъуагъэр — Адыгэ Республикэм икIэралыгъо бюджет учреждениеу «Гуманитар ушэтынхэмкIэ Адыгэ республикэ институтэу Т. КIэрашэм ыцIэкIэ щытыр».

Литературэм ыльэныкIокIэ

1. ЦуекIо Юныс Хъарунэ ыкIом итхылтэу «Кинжал танцора» зыфиIорэр. Къэзыгъэлъэгъуагъэр — Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ библиотек.

2. Пэнэшъу Сэфэр Иляс ыкIом иповестэу «Хым ишъхьал мхъаджэ, е Неущ класэ хъушт» зыфиIорэр. Къэзыгъэлъэгъуагъэр — Адыгеим итхакIохэм я Союз.

3. Iэшъынэ Сэфэрбый Мыхъамодэ ыкIомрэ Цапко Владимир Федор ыкIомрэ ятхылтэу «Говорящие волны» зыфиIорэр. Къэзыгъэлъэгъуагъэр — муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ «Адыгэ-къалэ» иадминистрация.

4. Хъунэгэ Саидэ Ахъмэт ыпхъум итхыгъэхэм (усэхэмрэ прозэмрэ) ашыцIхэр кызыдэхъэгъэ тхылыр. Къэзыгъэлъэгъуагъэр — Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ библиотек.

Искусствэм ыльэныкIокIэ

1. Емыж МулиIэт Ибрахимэ ыпхъум фильмэу «Черкесские султаны Египта» зыфиIорэр. Къэзыгъэлъэгъуагъэр — федеральнэ къэралыгъо унитарнэ предприятиеу «Урысые къэралыгъо телевидение, радиовещательнэ компаниеу» икIутамэу «Къэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгея» зыфиIорэр.

2. Концерт программэу «Я лечу над Россией» зыфиIорэр. Проектым иавторыр ыкIи программэм ирежиссерыр (зыгъэуцугъэр) Хъот Заур ЦыкIужые ыкIор; мэкъэм произведениехэмкIэ аранжировщикыр ыкIи оркестрэм идирижерыр Михайлов Григорий Константинович ары. Орэдыр Нэхэе Тэмар Рэщидэ ыпхъум кIеIо. Къэзыгъэлъэгъуагъэр — Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ библиотек.

гъуагъэр — Адыгэ Республикэм икIэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармония» ары.

Комиссием творческэ, общественнэ организациехэр, научнэ коллективхэр, еджапIэхэр, культурэмрэ искусствэмрэ кIэ учреждениехэр, къэбар жъугъэм иамаIхэр регъэблагъэх зигугъу къэтшIыгъэ произведениехэм шъхъихыгъэу атегушыIэнхэу. Ахэм зэрагеушылагъэхэм япхыгъэ материалхэмрэ яшIолIэхэмрэ 2013-рэ илъэсым шышъхъэIум и 25-м нэс зигугъу къэтшIыгъэ Комиссиеу мыщ фэдэ чIыпIэм щыIэм кыIэ-кIагъэхъанхэу тIэIу: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 199-р, я 25-рэ каб. Шъузэрэгъозэщт телефоныр: 57-13-57.

Наукэм, литературэм, искусствэм альэныкIокIэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо шIухъафтынхэр афэгъэшъошэгъэным фэгъээзэгъэ Комиссиеу Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ дэжъ щызэхэщагъэм итхыаматэу В. ФЕДОРОВ

Наркотикхэмрэ психотропнэ веществохэмрэ хэбзэнчъэу кызыфэмыгъэфедэнхэм тегъэпсыхъэгъэ зэхъокIыныгъэхэр хэбзэгъэуцугъэм фашIыгъэх

2013-рэ илъэсым мэкъуогъум и 7-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 120-р зытетэу «Наркотикхэмрэ психотропнэ веществохэмрэ хэбзэнчъэу кызыфэмыгъэфедэгъэнхэм яIофгъэхэмкIэ Урысые Федерацием изаконодательнэ акт зауIэмэ зэхъокIыныгъэхэр афэшIыгъэнхэм ехыIлагъ» зыфиIорэр аштагъ. 2013-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 5-м кышшэгъэжыагъэу ащ кIуачIэ иIэ хъушт.

Ащ фашIыгъэ зэхъокIыныгъэхэр анахъэу зылыIэсыхэрэу медицинэм ыльэныкIокIэ арымырэу наркотикхэмрэ психотропнэ веществохэмрэ зэрагъэфедэхэрэм, социальнэ-психологическэ тестхэр яIэпыIэгъухэу зэхэуытэгъэ гъэсэныгъэ зышарагъэгъотыр еджапIэхэм,

профессиональнэ гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ учреждениехэм ачIэхэр наркотикхэмрэ психотропнэ веществохэмрэ кызыфагъэфедэхэмэ е кызыфагыгъэфедэхэмэ нахъ пэсалоу уплэкIугъэнхэм, Урысые Федерацием ишъолъырхэм якъэралыгъо хабзэ иорганхэм мы лъэныкIомкIэ къатэфэрэ полномочиехэр ягъэгъотыгъэнхэм япхыгъэ Iофыгъохэр ары.

Зигугъу къэтшIыгъэ законом кызырэщыдэлъытагъэмкIэ, наркотикхэр хэбзэнчъэу зэрагъэфедэхэрэм гъунэ лызыфын фаехэр хабзэм ифедеральнэ органхэмрэ Урысые Федерацием ишъолъырхэм якъэралыгъо хабзэ иорганхэмрэ ары. ЧыпIэ зыгъэлорышIэжынымыкIэ органхэми фитыныгъэ яI ащ фэдэ

Iофтхъабзэхэу зэрахъаштхэр рахъу-хъанхэу ыкIи агъэцIэкIэнхэу.

Медицинэ лъэныкIомкIэ арымырэу наркотикхэмрэ психотропнэ веществохэмрэ зэрагъэфедэхэрэр нахъ пасэу кыхэгъэщыгъэнхэм пае зэхэуытэгъэ гъэсэныгъэ зашарагъэгъотыр еджапIэхэм, профессиональнэ организациехэм, апшъэрэ гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ организациехэм ашеджэхэрэр Урысыем гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэ кIэ и Министертвэ зэригъэнэфэгъэ шIыкIэм диштэу социальнэ-психологическэ тестхэм къахырагъэуытэгъэщытх. Урысыем псауныгъэр къэухъумэгъэнымыкIэ и Министертвэ зэригъэнэфэгъэ шIыкIэм диштэу гъэсэныгъэ языгъэгъотыр еджапIэхэм ачIэхэм медицинэ уплэ-

кIунхэр пэшIорыгъэшъэу арашIылэщтых.

Джащ фэдэу хэбзэнчъэу наркотикхэмрэ психотропнэ веществохэмрэ кызыфэгъэфедэхэрэр нахъ пасэу кыхэгъэщыгъэным пае зыныбжэ илъэс 15-м нэсыгъэ кIэлэеджакIохэм е зыныбжэ илъэс 15-м нэмысыгъэ кIэлэеджакIохэм янэ-ятэхэм язым (ялIыкIохэм) ащ фэдэ шIыкIэм кызырэрэгъы-хэрэмкIэ тхыгъэ къалэIагъэхъан фае. КIэлэеджакIохэр социальнэ-психологическэ тестированием кызырэрэхырагъэуытагъэхэм афэгъэхыгъэ къэбархэм гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ организациехэм ашъхъэ кырахы хъуштэгъ.

Мыекъопэ районым ипрокурор иIэныIэгъоу А. В. ДЭРБЭ

Илъэс 50 тешагъэу зэIукагъэх

Адыгъ къэралыгъо университетым мы мафэхэм зэIукагъэу гъэ-шIэгъон шыIуагъ. Илъэс 50-кIэ узэкIэIэбжъымэ мы апшгъэрэ еджапIэр къэзыухыгъэхэу Адыгеим ичыIпIэ зэфэшхьафхэм ащыпсэурэ нэбгырэ 12 ащ къекIолагъ.

Ашхьацхэр тхьуагъэхэу, гушIор анэгъу къыкIихэу ахэр зэ-пэгъокIыгъэх. ЕджапIэр къызау-хыгъэм къышхьэгъагъэхэу зэрэ-мылэгъагъэхэри ахэтыгъэх. Зэ-рэгъэчэфыхэзэ, зыщеджэщтыгъэ-хэ аудиториюм чIахъахи, яныб-жыкIэгъум лекциехэм зэралIэ-сыщтыгъэхэм афэдэу партхэм адэтIысхьагъэх.

Къаедажыгъэхэу, сзыгъэджэгъэ кIэлэгъагъэхэу зидунай зыхь-жыгъэхэр агу къагъэкIыжыгъэх, гушIэ фабэхэр фалуагъэх. Илъэс пчъагъэм къыкIоцI ящы-Iэныгъэ зэхьокIыныгъэу фэхь-гъэхэмкIэ зэдэгъагъэх.

Адыгеим имызакъоу, шьолгыр зэфэшхьафхэм ясэнахъаткIэ мыхэм Iоф ашашIагъ, республи-кэм хэхьоныгъэхэр ышIынхэр сы-дигъуи япшгъэрэлы шхьаIэу

щытыгъ. Iэклиб къэралыгъохэм ащылэжыагъэхэри ахэтых ыкли Адыгеим ышIэ дахэкIэ сыдигъуи рарагъэIуагъ.

— Непэ фэдэ мафэм диплом-хэр къытатыжыагъагъэх, — еIо ГьукIэлI Рэмэзанэ. — 1963-рэ илъэсым Мыектопэ кIэлэгъэджэ институтым филологиемкIэ ифа-культет шызэхашгъэ адыгэ купымкIэ нэбгырэ 21-рэ тыхьоу къэтыухыгъагъ. Непэ тызэрэзэ-у-кIагъэр гушIогъошхоу зэкIэми тэлъытэ, чIыпIэ зэфэшхьафхэм тащэпсэуми, ныбджэгъуныгъэу, шIульгъуныгъэу тазыфагу илгыр кIуасэрэп, тыгукIэ тызэпэблагъ.

КIэлэгъэджэ къызэрыкIоу мы-хэм яIофшIон рагъэжыгъагъ, ау лъэгэпIэ инхэм анэмьсыгъэ ахэ-тэп Iоми ухэукощтэп. Сэнэхьа-тэу къыхахыгъэр шIу зэралэгъу-рэм ыпкь къыкIыкIэ ыпкIэ лы-кIотагъэх, гъэхьэгъэшIухэр ашIы-гъэх. Гъэсэныгъэм изаслуженнэ IофышIэ хьугъэр бэ, джащ фэдэу тын лъапIэхэр, щыгъэуцIэхэр къа-фагъэшпошагъэх. Ахэм ащыщых филологие шIэныгъэхэмкIэ док-

торэу, шIэныгъэлэжъэу ЦуамыкIо Тыркубий. Философии шIэны-гъэхэмкIэ кандидатэу, Пшызэ шьолгыр икIэралыгъо технологи-ческэ университет идоцентэу Къэ-зэнэ ЗекIошыу. Тарихь шIэны-гъэхэмкIэ кандидатэу, профессо-рэу, Адыгэ Республикэм шIэны-гъэхэмкIэ изаслуженнэ IофышIэ-шхоу, шIэныгъэхэмкIэ Дунэе Ады-гэ Академием иакадемикэу Нэ-гъуцу Долэт. ГьукIэлI Рэмэзанэ илъэс пчъагъэм Лаос Республи-кэм Iоф щышIагъ. Мауш (Борэн) Любэ гъэсэныгъэм иучреждени-ехэу Краснодар краим ыкли Чэ-чэн-Ингуш Республикэм арыгъхэм Iоф ащишIагъ, пэщэ IэнатIи ылыгыгъ. Гурыт еджапIэхэм япа-щэхэу щытыгъэх Уджыхъу Луи-зэ, Ожэ Аслъан, КIыкI Мэджидэ, Шьонтыжэ Рэмэзанэ.

Унагъохэр, сабийхэр, пхьо-рэлъфхэр непэ зэкIэми яIэх. Ныб-жыкIэхэмкIэ ахэр щысэтэхыпIэу щытых. Цыфыгъэу, шьыпкыагъэу, шхьэкIэфэныгъэу ны-гыхэм, кIэлэгъагъэхэм къахалхьагъэр ары шIэныгъэ гъогум зэри-фэшгуашэу тэзыгъэтыхэрэр.

Мы мафэм ехьулIэу юбилейнэ сборникэу «В ритме счастья» зы-филорэр ГьукIэлI Рэмэзанэ Ма-ушэ Любэрэ къыдагъэкIыгъ. Кур-сым исыгъэхэм ар афэгъэхьыгъ. Зыщеджэгъэхэ илъэсхэм, зэсту-дентхэм гушIуагъоу апэкIэ къы-кIыгъэхэр къызыIотыкIырэ сурэт-хэр тхылъым дэтых, ахэр гъэкIэ-рэкIагъэхэу, гъэшIэгъонэу зэха-гъэуцагъэх. Непэ гъэхьагъэу яIэ-хэри ащ къыдэхьагъэх.

Уахьтэр зэрэкIорэр зэхамышIэу къызэрэуагъоигъэхэр бэрэ зэкIэ-

рысыгъэх, яныбжыкIэгъум фэ-дэу зэрэгъэчэфыгъэх. Любэ зэхи-щгъэ зэнэкъокъу цыкIлэхэм зэIу-кIэгъур гъэшIэгъон къашIыгъ. Илъэс 50-кIэ узэкIэIэбжъымэ зы-деджэгъэ студентхэм язекIуакIэ зыфэдагъэм ыкли шэнэу ялагъэм адиштэу нэбгырэ пэпчэ сэмэркъэу шIыкIэм тетэу шIухьафтынхэр афишIыгъэх.

ПАТЫКЪО Анет.

Сурэтыр Iэшынэ Аслъан къы-тырихыгъ.

• Къэбарыклэхэр • Къэбарыклэхэр • Къэбарыклэхэр • Къэбарыклэхэр •

БАНК ЧЫФЭХЭР

Гупчэ къэбарлыгъэлэс амал-хэм къызэрэтыгъэмкIэ, тызы-хэт илъэсым ибэдзэогъу къы-щыублагъэу илъэсрэ ныкIорэ пIалъэ иIэу тыхгъэгъу шыра-гъэжыжы Урысыем къышаш-шырэ автомашинэ лъэпкхэр ыкли Iэклиб хэгъэгухэм къы-дагъэкIыхэрэм ащыц лъэпкь заулэ къэзыщэфы зышIоигъо-хэм фэгъэкIотэныгъэ хэлъэу банк чIыфэхэр ятыгъэнхэм ехьылIэгъэ къэралыгъо програм-мэр. Джауштэу къышIуагъ Санкт-Петербург бэмышIэу шы-кIогъэ Дунэе экономическэ фо-румым Урысые Федерацием промышленностымкIэ ыкли сатыумкIэ иминистрэу Денис Мантуровым.

— Программэм ехьылIэгъэ предложениехэу дгъэхъазы-рыгъэхэм Правительствэм и Тхьаматэу Дмитрий Медведе-вым къадыригъэштагъ, уры-сые банкхэм япащэхэми къа-луагъ программэм хэлэжээнхэм зэрэфэхъазырхэр, — къыхи-гъэхъожыгъ министрэм.

Тэри тыгу къэдгъэкIыжын тIэпкIыщт ащ ехьылIэгъэ ыкли финанс кризисым пэшIуекIорэ программэ 2009 — 2012-рэ илъэсхэм хэгъэгум зэрэшагъэ-федэгъагъэр. Чыфэхэм яIэ про-цент тегъахор къэралыгъом банкхэм аритыжыщтыгъ, еж-хэм чIыфэхэр нахь пыутэу ав-томашинэ къэзыщэфыщтхэм аратыщтыгъэх. А шIыкIэм ишIуагъэкIэ 2011-рэ илъэсым чIыфэ мин 263-рэ аратыгъагъ, ар ежхэр зыщыгуагъыщтыгъэм мин 63-кIэ нахьыбэ хьугъагъэ. Автомашинэ пчъагъэу шаща-гъэмкIэ Урысыем Европэм ятIо-нэрэ чIыпIэр щыубытыгъагъ, автомашинэ миллиони 2,5-рэ IуагъэкIын алъэкIыгъагъ. Банк-хэм чIыфэ къаIызыххэрэр дэх имыIэу зэрыгъозэнхэ фэе шап-хьэхэри агъэнэфэгъагъэх: цыфым къышхьафхэр автомашинэм ыуасэ ипроцент 15-р Iэрылхьэу ытын фэагъ, автомашинэм ыуасэ сомэ мин 600-м шIокIы хьуштыгъэл, чIыфэр тыжыгъэным пIалъэу илэр илгъэи 2,5-рэ нылагъэл. Къа-щэфын алъэкIыштыгъэхэр Уры-сыем къышашIырэ автомаши-нэхэр арыгъэх. Ащ фэдэ лъэпкь-

хэу 56-рэ агъэнэфэгъагъ ыкли ахэр Минпромторгым ыухэсы-гъагъэх.

Мызэгъогум агъэнэфэгъэ шапхьэхэм чIыфэ къаIыпхыныр нахь фэдэу агъэпсы. ГушIэм пае, чIыфэм епхыгъэ хэгъэкIы-жыныр Урысые Федерацием и Гупчэ банк рефинансиро-ваниемкIэ ставкэу ыгъэнэфа-

банк 14 зэрэхэлэжыгъагъэр.

Правительствэр программэм игъэфедэн ефыжыгъэ IофкIэ зэрэфэжыагъэр экспертхэм игъо шьыпкыгъэу алъытэ. «Програм-мэм игъэцэкIэжыны зэкIэкIэ-лъэшъугъэу гъэпсыгъэным пIа-лээр пIэкигъэкIын зэрилгэ-кIыштыр нафэ къэшIы, — еIо агентствэу «Автостат» зыфи-

мазэхэм, ыпэрэ илъэсым джащ фэдэ ипIалъэ егъэшпагъэмэ, IуагъэкIыгъэм ипчъагъэ процен-ти 4 къышхьагъ. Нахь мэкIэ дэ-дэу ащэфыхэрэр эконом-класскIэ заджэхэу сомэ мин 350-м къы-щыублагъэу 500-м нэс зыуасэ-хэр ары. Ахэм ахахьэхэрэм яIугъэкIын щылэ мазэм процент 30-м нэсэу къеохыгъ.

тымкIэ проценти 10 — 11-м шIокIыштыгъ. Автомашинэ-кIэм гарантия пIалъэ зэриIэр къыдалыгътэзэ, щэфакIохэм нахьыбэу анаIэ зыгырадзэщт-хэр кIэхэр ары нахь, ятIонэрэ бэдзэршIыпIэм къырашIалэхэ-рэр арэп. Урысыем иэкономикэ-кIэ ар нахь фед. Чыфэ аIы-зыхыштыгъэр чэзыу кIыхьэу къызэпыуоштыгъ, производ-ствэм хэхъошт, а зэпстэуэм ишIуагъэкIэ хэбзIахьэу аты-хэрэр нахьыбэ хьуштыгъ.

Министрэр ежхэм ашIыгъэ къэлъытэнхэми къащыуцугъ. Мэзэ 18-м къыкIоцI зэкIэ авто-машинэу Урысыем шылуагъэ-кIыштыгъэм ащышхэу фэгъэкIо-тэныгъэ зилэхэу ащэщтхэм яп-чъагъэ процент 12-кIэ нахьы-бэ хьуштыгъ ыкли мин 433-м нэ-сыщт. Ар сомэ миллиард 208-рэ мэхъу. ФэгъэкIотэныгъэ хэлъэу чIыфэхэр зэраратышты-хэм ишIуагъэкIэ банкхэм чIэ-нагъэу ашIыгъэр ятыжыгъэ-ным фэшI къэралыгъом бюд-жет ахьцэу 2013 — 2017-рэ илъэсхэм ыгъэфедэн фаеу хьуштыр сомэ миллиард 13. Ащ елътыгъэмэ, хэбзIахьхэр нахьыбэу къызэрэхэкIыштыгъэм ишIуагъэкIэ бюджетым илъэ-гэпIэ зэфэшхьафхэм зэкIэмкIи федэу къаIэкIэхьащтыр сомэ миллиард 21,5-м нэсыщт.

Росстатым къызэритыгъэм-кIэ, 2013-рэ илъэсым имэзитф урысые автопромом автомашинэ мин 767-рэ къыдигъэ-кIыгъ, ар гъэрэкIо къыдагъэ-кIыгъэм проценти 2,3-кIэ нахь макI. 2013-рэ илъэсым ижъо-ныгъуакIэ автомашинэ мини 143-рэ къыдагъэкIыгъ, ыпэрэ илъэсым джащ фэдэ ипIалъэ къашIыгъагъэм ар процент 18,1-кIэ нахь макI. Арышъ, зэфэ-хьысыжыжхэр зэгъэпшэнхэм-рэ къызэрагъэлыагъорэмкIэ, зи-гутыу къэтшIыгъэ къэралыгъо программэм игъэцэкIэжыны къыдэгъэкIахэмкIи, щэфакIохэмкIи, бюджетымкIи федэу зэрэщытыштыр дэгъоу агъэунэ-фыгъэ ыкли программэр зэри-щыкIэгъэ шьыпкыэм уехьырэ-хьышхьыныгъэу щытэп.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Зэклэми федэ-къафыхьыщт

гъэм и 2/3-у къэнэжымы ыкли чIыфэр зыптыжыщт пIалъэр мэзэ 36-рэ мэхъумэ, цыфым къышхьафхэр автомашинэ лъэп-кыым уасэу илэщтыр нахь инын ыльэкIыштыгъ агъэнэфагъ. Ми-нистрэм къызэрилуагъэмкIэ, ахьцэм ыкIуачIэ къызэрелы-хьэрэр ыкли автомашинэ лъэп-кхэр зэрагъэкIэжыгъэхэр къыдалыгътэзэ, цыфым сомэ мин 600-м къышхьафхэу 700-м нэс зыосэ автомашинэ банк чIыфэмкIэ къышхьафхэр фитэу агъэнэфагъ. ЕтIани ти-хэгъэгъу къышашIыхэрэм ямы-закъоу, Iэклиб хэгъэгухэм къа-щагъэхъазырыгъэхэм ащыц зырызхэри ащэфынхэ алъэкIы-штыгъэм къахэфэщтыгъ. Ащ фэдэ автомашинэ лъэпкхэр джы ащэхэрэм япроцент 14 фэдиз мэхъух. Цыфым Iэрылхьэу ытын фэе сомэ пчъагъэри, ав-томашинэ лъэпкхэри, про-граммэм хэлэжыщт банкхэри джырэкIэ ауэхэсыгъэгъохэп. Ау къэлуагъэмэ хьуштыгъ ыпкIэ про-граммэр агъэцэкIэжыны зэхъум

Iорэм идиректорэу Сергей Уда-ловым 2009-рэ илъэсым про-граммэр зырагъагъэм ухъазы-рын Iофхэм охьтэ башэ зра-хыгъагъэр ыгу къыгъэкIыжы-зэ. — Мэзищ хьугъэу автома-шинэхэм яIугъэкIын хэпшIы-кIэу къызэрэохыгъэр псынIэу къызэтэгъэуцогъэн фае.

Экспертым зэрэжыгъэунэфы-кIыгъэмкIэ, 2008 — 2009-рэ илъэсхэм зэрэхьугъагъэм, Iуа-мыгъэкIыгъэ автомашинишъэ пчъагъэ гъэуцупIэхэм зэрашы-зэтеогъагъэм фэдэу джыри хьу-ным производителхэр тещы-ныхьэх. Ауштыгъу, мы лъэхьа-ным «АвтоВАЗ-м» къыди-гъэкIырэ ипчъагъэ процент 50-кIэ нахь макIэ хьугъэ.

Минпромторгым къызэриты-гъэмкIэ, ыпэрэ илъэсым джащ фэдэ ипIалъэ егъэшпагъэмэ, 2013-рэ илъэсым ижъоныгъуа-кIэ автомашинэ псынIэу ыкли коммерческэ автомашинэ псын-кIэу IуагъэкIыгъэр процент 12-кIэ нахь макIэ хьугъэ. Мы илъэсым ищылэ-жъоныгъокIэ

Экспертым зэрилъытэрэм-кIэ, ащ тетэу зыкIэхьугъэр кри-зис ужим иавтомашинэ зэблэ-зыхэу зышIоигъохэм яшIо-игъоныгъэ зэрагъэцэкIагъэр ыкли экономикэм зэрэхьыжы-рэм ыпкь къыкIэу щэфэкIуа-кIэхэр джы бэдзэршIыпIэм къызэримыхьагъэхэр ары. Ащи изакъоп. Iэклиб хэгъэгухэм къащашIыгъэхэри зэрахэтхэу, ятIонэрэ бэдзэршIыпIэм ав-томашинэ пыутхэр изы хьугъэх. «Iэклиб хэгъэгухэм къащашIы-гъэ автомашинэ лъэпкхэм ащышхэу ыпэкIэ сомэ мин 700 — 900 зэрыагъэм фэмьдэу, джы сомэ мин 400 — 500-кIэ ахэр кэпшхьыныхэ плъэкIыштыгъ, — къыхегъэхьожы Сергей Удаловым. — Арышъ, щэфакIохэр гүлэхэрэп, процент 15 — 20 тегъахьэу зилэ чIыфэхэр банкхэм къаIахынхэу фаехэп. Сыда Iломэ автомашинэр бэкIэ нахь лъапIэу къафэкIуштыгъ. Къэ-ралыгъо субсидиэхэм яшIуа-гъэкIэ банкхэм япроцент тегъа-хьохэр къелыхыштыгъ, гурь-

«Шынэгъончъэ еджапI»
зыфиорэ я VIII-рэ шьолъыр зэ-
нэкбокъухэр ыкIи шьоф лагерэу
«Юный спасатель» зыфиорэр
зэфашIыжьыгъэх.

«Шынэгъончъэ еджапI»
зыфиорэ я VIII-рэ шьолъыр зэ-
нэкбокъухэр ыкIи шьоф лагерэу
«Юный спасатель» зыфиорэр
зэфашIыжьыгъэх.

«Шынэгъончъэ еджапIэм» изэфхьысыжхэмкIэ, кулзу «А» зыфиIорэмкIэ я 3-рэ чIыпIэр Волгоград хэкум икунзу «Надежда» зыцIэм хьыгхь, Ростов хэкум гъэсэныгъэмкIэ иучреждениеу Алексеево-Тузовскэм дэтым икуп я 2-рэ хьугъэ, гъэсэныгъэ теджэмкIэ АР-м и Гупчэ апэрэ чIыпIэр къыдыхьгъ.

Купэу «Б»-мклэ я 3-рэ чы-
плэм уцугъэ Ростов хэкум кы-
кыгъэ «Чароит» зыфилорэр,
ятлонэрэ чыплэр афагъэшъо-
шагъ Къалмыкъ Республикэм
кэлэлъыкълэ зеклонымкълэ ыкълэ

ЫХ экскурсияхэмклэ истан-
ции иллыкдохэм. Ате-
ктуагэхэр Астраханскэ
хэкум икупэу «Белый медведь»
зыфиорэм хэтхэр арых.

Шюф лагерэу «Юный спасатель» зыфиорэмкІз зэфэхы-сыжыхэр мыщ фэдэх: я 3-р чы-пэр кьалэу Краснодар ия 29-рэ еджапІз икуп, я 2-р — Волгоград хэкум икупэу «Юный Робинзон», апэрэр — Ростов хэкум ипсэупІу Большая Мартыновка зыфиорэм инапэр еджапІз икуп кьахыгъэх.

Зэнэкъокъухэм къахэщыгъэхэм дипломхэр, щытху тхылыхэр ыкӀи уасэ зӀлэ шӀуыфтынтхэр аратыгъэх. Ау анэх тын шхьалзу ахэм ахӀэжӀагъэхэм къафӀнэщтхэр яӀлӀлэсэныгъэ зэрхагъэхуагъэмрэ Адыгейм ичӀыллэ дахэху алыгъугъэхэмрэ арых.

● КъэбарыкIэхэр ● КъэбарыкIэхэр ● КъэбарыкIэхэр ● КъэбарыкIэхэр ●

Теуцожь районым цыфхэм яфэлэ-фашлэхэр афэгъэхлэгъэнхэмклэ икоординационнэ Гупчэ ипашху Одэждэкьо Нурбый Аскъэлае иклэл пугъ, цыфышлу, нгуныхыгъ бэрчэгъу щыт. Илъэс 24-рэ милицием Иофышлагъ, ищытху аригъалоэ лъжагъэ, майор, ыныбжь зекъум отставкам кIуагъэ.

БэмышIэу ащ зызылутэгъа-
кIэм тызфэягъэр районым ичы-
лэгъо 23-мэ ащыпсэхэрэ нэжъ-
Iужьхэу зипсауныгъэ кыкIи-

фаехэу, зыфэныкбохэу кызкэл-
лэлүхэрэр эклэ афызшулахы:
яунэхэр афагэкьабзэх, ишы-
клагэмэ, афэпцэрыхьэх, газып-
клэр, светыпклэр афатых, туча-
ным афэкдох, кызфалорэр кьа-
фашэфы, Изэггу уцхэр кьафа-
хьых... Цыфыр шылэным, псэ-
уным фэшл ишыклагэр афа-
гэцаклэ.

Корр.: Хэта анахь хьуп-хъэху нэжь-лужъхэм яфэло-фашлэхэр зыгъэцаклэхэрэр?

Іужьхэми кьагурыІощтыгъ,
кьытаІощтыгъ, тэри кьатІэ-
щтыгъ, ильэс пчъагъэхэми Іоф
афэшіІэщтыгъэп.

Зипшээрлэхэр шытхуу
хэлхуу зыгъэцаклэхуу, нэж-
лужхэр ильэс пчыагъэ хуугуу
зыгъэразэхэрэм ащышых Ас-
къэлаеклэ Уджыхуу Мулиэт,
Очэпшыеклэ Хьот Рэмэзанэ,
Нэчэрзыеклэ Хьот Файзэт чы-
лгъуиш кьегъэгъунэ. Ипшэ-
рылхэр еlоlаnлэ имыlэу

языгээпсэфыгъо гьэмэ-
фэ мазэхэр дэгъоу зэ-
хэцэгэнхэм Адыгэ
Республикэм и
Лысхъэу Тхаклушынэ
Аслъан мэхъанэшхо
реты. Адэ шьо ац
сыдэуштэу шьухэлажьэ-
ра? Сыд фэдэ
лофшлагъэха шьуилэхэр,
шьуигухэлэхэр?

О.Н.: ИофшІэнымрэ соци-
альнэ хэжыоныгъэмрэкІэ рес-
публикэ Министерствэу тызэп-
хыгъэм ипашцэу Наталья Ши-
роковар тилэпылэгъоу ащкІэ
ИофшІэгъэшІухэр тилэх. Илъэс
къэс зыгъэпсэфыпІэхэу Мыс-
кыопэ районымкІэ «Лань», «Гор-
ная», «Предгорье Кавказа»,
«Турист», «Зубруенок», Тэхьугъ-
мыкыое районымкІэ «Шап-
сыгъ», Псыфэбэ районымкІэ
«Жьогъожьый» зыфалохэрэм
тиклалэхэр ятэгъашцх, закъы-
шагъэгъэсэфы, апкъышьоли
ацагъэпыты, тхъэжыбыгъэхэу,
нэгүшІохэу къэтэшэжыых.

афэдэ кIэлэлцIыкIу 37-у врачэм тхылтхэр кызыпальтхыггэхэр а санаторием шылаггэх, япсауныггэ зыпк кышыраггэуцожыггэ. Тызхэт илгэсэм пыкIыггэ уахтэм ащ аггэкIоггахэр кIэлэлцIыкIу 20 фэдиз мэхьу. Селоу Красногвардейскэм кышызIуахыггэ реабилитационнэ Гүпчэм гэгрекIо кIэлэлцIыкIу 17-мэ кыащыраггэIзаггэх, мыггэ араггэщаггэр нэггырибгьу.

— Тызлыгыр кэлэеджа-
кЮу кьатГуншыгьэхэр, —
иклэхум ело Одэждэкьо Нур-
бый, — зыдэклоштыр амышлэу
кюджэ урамхэм ктатемынэн-
хэр, наркотикхэр зыгьэфедэхэ-
рэм, тутынашьоохэм, бздэжа-
шлэхэм ахэмышьанхэр, лагер-
хэм тхьэжхэу закьашагьэпсэ-
фыныр, урамхэм атэхухьэхэ-
рэ тхьамыклагьохэм ахэмы-
фнхэр ары. Кыхьэгьэхьожьы
сшюигьор «Победишь себя,
победишь в спорте» зыфиорэ
республикьэ фестивалым, нэ-
мык зэнэкьокьухэм тазраэхэ-

Янахьыжъхэм

чыгэхэу, зизакъоу кьэнагэхэу, сэкъатныгъэ зилэхэу, лэпылэгъу зищыклагэхэм яфэлэ-фашлэхэр рагъэаклэхэрэр зэдгъэшлэнэу арыгъэ. Джащ фэдэу кьедгъэ-Ютагъ гъэмэфэ мэзиныщы загъэспсыфэнэу кьатлупщыгъэхэ клэлэджаклохэр клэрэ-уарэхэу гъогухэм атемытынхэмклэ, ахэр республикэм илагерь зэфшэхъафхэм агъэклонхэмклэ, зарагъэгъэспсыфынымклэ амалэу ялэхэр, ашлэхэрэр, ашлэшхэр, ахэмклэ лэпылэгъу кьафэхьухэрэр.

— А зигугъу къэпшыгъэ нэжь-Іужьхэр, сэкъатныгъэ горэхэр зилэхуэ районым ипсэулэхэм адэхсэр учет шыгъэхуэ тилэх, — ело Одэжджы Нурбий. — Ахэр чыплэ койхэм япашэхэр тилэпылэгъухуэ зэдгъэшлагъэх, зэрэхуэрэр нэбгырэ 310-рэ. Ахэм яфэло-фашлэхэм ягъэцэкІэн фэгъэззгъэ нэбгырэ 55-рэ зыхэхьэрэ къутэмиплэ зэхэтшагъ. Аскълэе къутамэм ипашэр Хьаджэлдый Таис, Гъобэкъуае — Уджыху МулиІэт, Очэпщым — Хьот Рэмэзан, Пэнэжыкыуае шыІэм фэгъэзагъэр ЖакІеуыкъо Ларис.

**Корр.: Сыда зигугъу
къэпшыгъэ социальнэ
лофышлэхэм нэжъ-
лужъхэм афашлэрэр?**

О.Н.: Ахэр бэ мэхъух. Зы-

афэсакъых, якIалэхэм

зарагъэгъэпсэфы

— Рэмэзан, ащ, сэ сишлoшл кьодыеу шымытэу, loфыр зытет шыпкьэр кьесэгъеуал, — зи зымылоу tlэklүрэ шысыгъэ бзылфыгъэу, коллективым ипашэ игуадзэу гушылэгъу кьытфэхуэгъэ Хьот Ларисэ кьеуатэ. — Ильэс 12 хуэгъэу мыщ сышэлажьэшэ, сэшлэ узыгъэл хуэгъэ нэжэ-лүжхэу, сэкъатныгъэ зилэхэу, бэмэ агъэгумэкlыхэу, ау ежэ зыфаехэр зыфэзымышlэжьышгухэрэм яфэлo-фашlэхэр афэбгъэ-цэкlэнхэ зэрэмылэкlыштыр ахэр угу ымыштэхэмэ. Арышш, ахэм афэгъэззэгъэ социальнэ loфышlэхэр зэкlэ а loфшlэным кьытфэхуэгъэхэм фэдэх, хуыпхэх, чаных. Нэмыклэу шытыгъэхэмэ бэшларгъэу ежэ нэжэ-

зэригээцак!эхэрэм имызакъоу, общественнэ Юфш!энхэми ар ахэлажэ. Бэмш!эу Мыекьопэ районымк!э псыкьефэхып!эу «Руфабгъу» зыфи!орэм адыгэ хьалыжъом имэфэк!эу шы!а-гъэм хэлажыи, ят!онэрэ ч!ып!эр кыш!агъэшъошаг!э. Волейбол еш!эхэрэми, нэмк!э зэхых!эхэ-ми ахэлажэ. Чан, хъупхэ. Джащ фэдэу лъэшэу тегъэра-зэ Гьобэкъуаек!э!эшъынэ Аминэти, илгэс 25-рэ хуугъэу ыгу етыгъэу и!офш!эн дэгъоу егъэцак!э. Джа зигугъу къэс-ш!ыгэ пстэуми республи-кэмк!э тиминистерстви, район администрациеми ящытхуу тхылгхэр мызэу, мыт!оу кьа-ратыгэх.

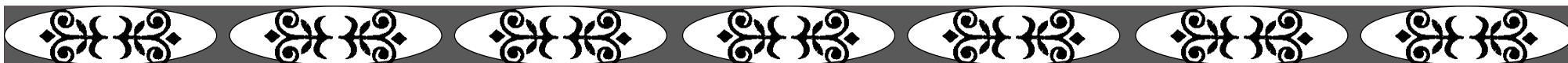
Корр.: Кіэлэджаклохэм

Ащ фэшыхыат ильэси 7-м кышцегъэжыагъэу 17-м нэс зыныбжыхэ кӀэлэеджэкӀо 660-м а зыгъэпсэфыпӀэхэм гъэрэкӀо зызрацагъэпсэфыгъэр. ОджыдэкӀо Нурый кызырэтилуагъэмкӀэ, а пчыагъэр мыгъэ 700-м нагъэсынзу мэгугъэх. Непэрэ мафэм ехьулӀэу лагерьхэм арагъэщэгъахэр нэбгырэ 300 фэдиз зэрэхьурэр кызыдӀэлпыгтӀэкӀэ, ягухэльхэр гъэцӀагъэ зэрэхьуштхэмэ щӀэ хӀэлъэн.

Ащ изактоп, Псыфабэ дэт санаториеу «Жьогъожьыем» иклэлэчыкыу зыгъэпсэфыпӀэу «Нымр сабыимр» зыфилорэм илъэси 4 — 7 зыныбжххэу зипсауныгъэ шыкӀагъэ фэхьугъэхэр агъаӀок, къашырагъэлӀазэх. 2012-рӀ илъэсым ахэм

лажээрэр, хагъэунэфыкырэ чыплэхэр кызыэрэтхыхэрэр ары. Тинахыжыхэр компьютерым Ioф рашлэн алъэкыным фэдгъэсэнхуу ары. Бэ Ioфшлэн зэфэшхьафэу тызпылгыр, дгъэцаклерэр, тищытхуу зэрдгъафорэр. Ахэр зишлушлагъэхэр силофшлэгухэр арых. Къахэзгъэщымэ сшлоигуу сигуадзэу Хьот Ларисэ, Нэныжэ Саидэ, Гьуклэлл Иринэ, нэмыкхэри. Тафэраз ренэу тиччэжыгъухуу, тилэпылэгухуу район администрацием ипашцэу Хьачмамыкьо Азэмат, гъэсэнгъэмклэ район гъэлорышлэпэм ипашцэу Ерэджыбэкьо Адам, республикэмклэ тиминистрэу Наталья Широковами.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Ялофшлагъэхэм арэгушхох, гъунэпкьаклэхэр аштэх

Гъэзетэу «Адыгэ макьэр» Теуцожь районым щы

Теуцожь районым игубгъо-хэм лэжыгъэ бэгъуагъэ арыл. АлъэкI къагъэнагъэп, чыгум ибаиныгъэ алэ къырагъэхъанымкI амалэу алэкIэлхэр агъэ-федагъэх Iахъэхэлъ хызмэт-шIапIэхэм фермерхэм. Ащ фэшыхъатэу къабзэх, дахэх, бэгъуагъэх якоц, натрыф ыкIи тыгъэгъэзэ хъасэхэр.

Сыд пшIагъэми чыопсым изытет зэпхъокIышъуштэп. БэмышIэу пчыкIэр джэгоу, шыблэр гъуагъоу, ошгури ды-хэтыжъэу мэфэ реным къещ-хыгъэ ошхыр Теуцожь район-ми кылылэсыгъ. Ащ зэрарэу къарихыгъэр, хыныгъошхом IофшIэхэр зэрэщызэхашэхэрэр, лэжыгъэ шъхъаIэу коцым иу-хыжын чIэнагъэ фэмыхъоу псынIэу зэшIохыгъэным фэшI ашIэхэрэр зэдгъэшIэхэу рай-оным мэкъу-мэщымкIэ игъэлорышIапIэ ипэшэ ХъэдэгъэлIэ Мэджыдэ зылудгъэкIагъ.

— Бгъу пстэумкIи тыфэхъа-зырэу Iоныгъошхом тыфе-жъагъ, — еIо Мэджыдэ. — Хъэ гектар 875-у тIагъэм икьэлоры-жын республикэмкIэ апэ ты-ухыгъэ. Фирмэу «Синдика-Аг-ром» (ипашэр Кушъу Рэмзан) Iуихыжыгъэ хъэ гектар 300-м гектар тельтэу центнер 54,6-рэ кытыгъ. Ащ фэдэ гъэхъагъэ республикэмкIэ зыми иIэп. Фирмэу «Киево-Жураки» (ипа-шэр Афэунэ Исмахыл) хъэ гек-тар 578-рэ иIагъ. Гектар пэпчъ ащ къырихыгъэр центнер 38-рэ. Районым гурытымкIэ гектар тельтэу кышхыжыгъэ гъэр хъэ центнер 43,6-рэ. Респуб-ликэмкIэ ятIонэрэ чыпIэр аш-кIэ тыубытыгъэ.

Ащ юуж ошх-ошгу зэхэтыр зышIагъэр, — еIо Хъэдэгъа-лIэм. — Анахъэу ащ зиягъэ екIыгъэр рапсыр ары. ГъэрэкIо бжыхъэ тшIэгъагъэр рапс гек-тар 714-рэ. КIымафэм хэкIодэ-гъэ гектар 300-р гъатхэм тет-хыкIыжыгъэ. Къэнэжыгъэ

хэм язы гектар лэжыгъэу кы-тын ыльэкIыштыгъэм центне-ри 3 — 5 ошгум кыщи-гъэкIагъ. Адрэ тикоц хъасэхэм ошхым къаришIагъэ щыIэп.

Корр.: Тхъапша Iушъухы-жынэу щытыр? Тхъапша къэ-шъуIожыгъахэр, гектарым

рапс гектар 414-м щыщэу Iутхыжынэу тIэжыгъэр гектари 158-рэ. Адрэ ошх-ошгум ыгъэкIодыгъ.

Корр.: Адэ коцымкIэ зэра-пыр сыд фэда?

Хь.М.: Мыекъуапэ кыкIы-гъэгъэ комиссием хэтыгъэ спе-циалистхэм зрагъэунэфы-гъэмкIэ, фирмэу «Синдика-Аг-ром» икоц гектар 320-рэ ошгум зиягъэ екIыгъэр. А коц хъасэ-

кытырэр? Хэта апэ итыр, ауж кынэрэр?

Хь.М.: Коц гектар 8176-рэ Iутхыжынэу тIэр. Непэ (мэкъуогъум и 28-м ехъулIэу) Iутхыжыгъахэр гектар мини 3 фэдиз. Гектар пэпчъ центнер 36-рэ кытыгъ. Апэу Iутхыж-хэрэр ошгум зиягъэ екIыгъэхэу, нахъ хъэсэ дэиIохэр арышъ, пчъагъэу зигугъу къэтшыгъэм а центнер зытфыхыр кыххэ-

хонэу тэгугъэ. Хъамэхэм, Iоф-шIапIэхэм лэжыгъэ тонн мин 11-м ехъу арагъэолIэгъах.

Апэу хыныгъошхом фежъа-гъэр, щысэтэхыпIэу ар зыщы-зэхэшагъэр, лэжыгъэ дэгъу кызыщахыжыгъэр ыпшъэкIэ зыцIэ къеслогъэ Джэджэхъэб-лэ хызмэтшIапIэу Кушъу Рэ-мэзанэ зипашэр ары. ХъэмкIэ ащ игъэхъагъэхэр къэтлогъах. КоцымкIэ апэ ит. Коц гектар 1887-у иIагъэм щыщэу 700-р чIэнагъэ фэмыхъоу ащ шыIуа-хыжыгъэ. ГурытымкIэ гектар тельтэу центнер 42-м лы-кIахъэу кытыгъ. Нахъ хъэсэ бэгъуагъэхэм занэсэхэкIэ а пчъагъэр центнер 50-м кы-щымыкIэнэу мэгугъэх. Лэжы-гъэу къаIожыгъэр кыхахъхэу бэрэ хъамэм тырагъэлъырэп. Ащ лыпыгъэу зэпырагъаззэ агъэгъушъышъ, хъамбархэм арагъэкъожы. Комбайнэу «Ла-верда» зыфилорэм фэдэхэу 18 яI. Ахэр зы такыкIи хъаулыеу цагъэтхэрэп автомашинэхэу лэжыгъэр чIэнагъэ имыIэу зе-зыщэхэрэм. Ежъ Кушъуми (ар етIани Ханскэми, Джэджэ ыкIи Шытхъэлэ районхэми, Улапи альэлэсы) испециалистхэми, имеханизаторхэми, ишоферхэ-ми, ипшърыхъаIохэми дисцип-линэ дэгъу ахэлъэу Iоф ашIэ.

Джащ фэдэу IофшIэхэр дэ-гъоу ащызэхэшагъ фирмэхэу «Киево-Жураки» ыкIи «Ады-гейское» зыфилорэм. Апэ-рэм коц гектар 1540-у иIэм щы-щэу ызыныкIо Iуихыжыгъах, ятIонэрэм коцыр гектар 1730-м

къащигъэкIыгъ, щаложыгъа-хэр гектар 700.

Фермерхэм коц гектар 2421-рэ Iуахыжынэу щыт. КъаIожы-гъахэр гектар 900 фэдиз. Гек-тар пэпчъ кырахыжыгъэр центнер 35-рэ. ИкIэхым а пчъагъэми ахэм хагъэхъошт. Апэ итхэр гъобэкъое фермер-хэу Уджыхъу Мурадин, Шъхъэ-лэхъо Мэдин, Уджыхъу Ким, СтIашъу Аслъан. Ахэр зэкIэ опытышхо зилэ лэжыгъаIох, бгъэ-сэжынхэу щытэп. Хыныгъош-хор агъэпсынIэ хъами яI, лэ-жыгъэри якъахыгъэхэм ара-такъо.

Мы лэжъахыным комбайнэ 32-мэ лэжыгъэр Iуахыжы. Пчэдыжым щегъэжъагъэу пчыхъэ мэзахэ хъоу осэпсыр къехынэу регъэжъэфэ къэуцу яIэп, гектаришъэ зытфых ма-фэм къаIожы. Арышъ, хы-ныгъошхор мэфэ IофшIэгъу зыбгъупшIыкIэ аухынэу ра-хъухъэ.

Корр.: Хыпкхэр шъогъэ-къэбзэхъа? Полупарым икьэ-Iэтын шъуфежъэшта?

Хь.М.: Лэжыгъэр Iузыхы-жыгъэр комбайнэхэр зэкIэ Iэ-кIыб къэралхэм къащашыгъэх. Ахэм уарзэр къаупкIатэзэ хып-кым кыхахэкъожы. Ком-байнэхэм ауж итхэу дискхэр зыпшIэгъэхэ агрегатхэм хыпкъ шъхъашъор зэхаупкIатэ. Гектар мини 2-м фэдизмэ адэлэжъэ-гъахэх. Полупарым икьэIэтыни непэ-неушъу фежъэштых. Лэ-жыгъэр зытырахыжыгъэ хыпкхэм япроцент 90-р ты-жъошт.

Корр.: Чыгулэжъхэм шъуа-хэхъэ зэпыт, зыфэныкъохэр зэшъогъашIэхэшъ, афэшъо-гъэаIэхэа?

Хь.М.: Ренэу тахэт. Бэмы-шIэу район администрацием ипашэу ХъачмамыкIо Азэмат тыригъусэу Джэджэхъаблэ, Гъобэкъуае, Шевченкэм та-щыIагъ, хыныгъом хэлажъэхэ-рэм гушыIэгъухэр адытиIагъэх (сурэтым ит).

Гектар пэпчъ — центнер 47 — 50

Районым мэкъу-мэщымкIэ игъэлорышIапIэ ипашэу Хъэдэ-гъэлIэ Мэджыд фермерэу Шъхъэлэхъо Мэдин коцым иIухыжыгъэ апэ зэритыр, лэ-жыгъэ дэгъу кызырихы-жыгъэр кызытелом, зылудгъэ-кIэнэу Гъобэкъуае зедгъэ-хыгъ. Мэдинрэ ыкIоу Адам-рэ ялофшлагъэхэм зэлэпахызэ тащагъэгъуазэ.

— Илээс 36-рэ сыныбжъ, 1995-рэ илээсым кышхыуб-лагъэу сятэ сыригъусэу сэлэ-жъэ, — тиупчIэхэм джэуапхэр къаритыжынэу Мэдин Iизын зэритыгъэ икIалэ кырегъажъэ. — Чыгу гектар 620-рэ тэгъэ-лажъэ, коцыр гектар 300, на-трыфыр — 60, тыгъэгъазэр — 260-рэ. Тилэжыгъэ хъасэхэм дэгъоу игъом тэдэлэжъагъэшъ, чыгъэшIухэмкIи тIаIушIа-гъэшъ, уцыжхэр ахэдгъэкIо-дыкIыгъэхэшъ, къабзэх ыкIи бэгъуагъэх.

Корр.: Ар дэгъу. Адэ коцым иугъоижын сыдым нэжъугъэ-сыгъа? Зы гектарым тхъапша кышхыжыгъэр?

Шь.А.: Гектар 250-м фэдиз

Iутхыжыгъэ, гектар тельтэу гурытымкIэ центнер 43-рэ кы-тыгъ. Коц лъэпкъ зэфышъаф-хэр чылапхъэкIэ тэгъэфедэх. Мыгъэ анахъ лэжыгъэхэу кызытырэр коц лъэпкъэу «Ата-маныр» ары. Ащ фэдэу гектари 140-рэ тIагъ. Iутхыжынэу къэнагъэр гектар 80. Зы гек-тарым 47 — 50 кытхыжыгъ. — Ащ чылапхъэри хэтхынэу ары, — кыххэгъушIэ икIалэ кыIохэрэм къадэлэу щыс фер-мерэу Шъхъэлэхъо Мэдин. — Коц лъэпкъэу «Французскэр» псынIэ. Ащ автомашинэм изым тонни 5,6-рэ нахъ кымы-щэчэрэмэ, «Атаманым» фэдэу тонни 6,7-рэ къэкIы.

Корр.: ТехникэмкIэ Iофыр сыда зытетыр? Хэт иеха ком-байнэхэу зэрэлушъухыжыгъэ-рэр, лэжыгъэр зезыщэхэрэ ав-томашинэхэр?

Шь.А.: Тятэ «Лаверда» зыфилорэ комбайнэм фэдэ сомэ миллиони 7-кIэ кышхыфыгъ. Лъэшэу комбайнэ дэгъу. Ащ Iоф езыгъашIэрэр сшынахыкIэу Бэйслъан. Сэ ЗИЛ-130-м сисэу лэжыгъэр комбайнэм чIэсэщы,

ГАЗ-53-м ис тIахышIэу Шъ-уапцIэкъо Нурбый (сурэтым итых). Зыми темылъэлэу ты-зэфырекъужы. Тылэжъэным пае техникэу тищыкIагъэр зэкIэ тятэ кытитгъэолIагъ.

— Тапэрэ илээсхэм, — джыри гушыIэр ештэ ферме-рым, — лэжыгъэр Iуздэгъэ-хыжыштыгъэхэ комбайнэхэу тылIалозэ Iоф зэдгъашIэшты-гъэхэм илээс къэс сомэ мин 800-м ехъу алъыттыштыгъ. Джы чIыфэкIэ мы щытыр сщэ-фи зыдгъэпсэфыжыгъ. Ты-лэIожыгъэр. Илээс зытфыхкIэ банкым чIыфэр естыжышты. ЯтIонэрэмкIэ, комбайнэм чIэ-нагъэ ышIырэп, ыгъэстырэр макIэ, урылэжъэнкIэ псынIэ, сапэр кыххэрэп, икабинэ чыIэIагъ, арышъ, техникэ-жъэу сIэхэри тапэкIэ IэкIыб къэралхэм къащашIыхэрэмкIэ зэблэсхъуштых.

Корр.: Лэжыгъэу къэшъу-хыжыгъэр зыщыжъугъэтIы-лын щыIа? Джырэблагъэ ар шъуэщэшта?

Шь.М.: Хъамбэрэ зэтэгъэп-сыхъэгытIу сIэ. Зыр хъамэм

тет, ятIонэрэр сишагу дэт. Ахэм лэжыгъэ тонн мин фэ-диз арытгъэкъогах. Тэгугъэ хыныгъор мэфэ зытIушкIэ ты-ухынэу, пстэумкIи коц тонн 1300-рэ фэдиз къэтхыжынэу. Коцым ишэн тыдэгугIэрэп. Сыда пIомэ уасэу щыIэр макIэ. ТедгъэкIуадэрэр бэ. Соляркэ литрэр сомэ 27-рэ. Ар коц ки-лограмми 4-м ауас. Джащ фэдэ запчастъхэри, чыгъэшIухэри, гербицидхэри, зэкIэ тцэфхэрэр лъэпIаех. Арышъ, тэри фэдэ къэтхыжыгъэным фэшI коцым ыуасэ кыххэхъоным тыщэ-гугъы.

Хыпкхэри гум ранэжыхэ-

рэр. Тлэжъугъэ къутырэу Ча-бановым пэблагъэу щыль гек-таришъэ фэдизэу Iуахыжы-гъэм уарзэр аргъэн шIыгъэу зэрилъыр, ар етIупшыгъэу тIок зэрашIырэр, зэрэрашырэр. Мэдин кызыриIуагъэмкIэ, къоджэдэхсэм ялъэлукIэ а зы хъасэм уарзэр къафырагъэ-нагъ. Адрэхэм уарзэр аупкIа-тэзэ ахатэкъожы. Хыныгъор зауыхкIэ зэшхэу Адамрэ Бэй-слъанрэ ятракторхэу К-700-мрэ Т-150-мрэ диск онтэгъухэр апа-шIэхэшъ, хыпкхэм адэлэжъэ-штых.

НэкIубгъор зыгъэхъахыгъэр НЭХЭЕ Рэмзан.

Гэсэныгээ илф хялэлэу фэлэжыгээу, ицфыгээклэ, ишэнклэ, илфшлагэхэмклэ цыфхэр зэзышалэщтыгээу Кыатбам-бэт Кэплан джырэблагэ идунай ыхъожыг. Ащ ныбджэгубэ кыгэнаг. Ахэм ащыц Аскэлае щыпсэурэ Еутых Шумаф Паклэ ыкьор. Ар Хэгэгу зоошхом ыкн клэлээгээджэ илфшлэным явете-ран. Адыгеимклэ илф зышлэрэ ныбжыклэхэр зыщеджэхэрэ очнэ-заочнэ егээджэныр зэхэхэгэным, ащклэ хэку еджаплэ тилэным лпапсэ фэзышлыгээмэ ащыц.

Ильэс 12 а еджапIэм Къэплъанэ юф щыдишлагъ. Ары Къатбамбэ-
тыр дэгъоу зычишлагъэр, ныбджэгъу зыщифэхъугъэр. Къэплъан
фэгъэхыгъэ гукъэкIыжхэм непэ Шумафэ тахигъэгъозэнымкIэ
IэпыIэгъу фэхъугъ ишхъэгъусэу Еутых Тэмарэ.

ШукІэ сыгу илтъыщт

Къэпланэ нгъуасэ сызышы-
фэхъугъэр хэку очнэ-заочнэ
гурыт еджаплэр ары. Хэку гъэ-
зетэу «Социалистическэ Ады-
геим» Иофшлэ сызэкжым,
ар еджаплэм пащэ фашы-
гъагъ. Ильэс заулэ тешлагъэу
къызысэгъэзэжым, директо-
рым икабинет нэгуйыхгъэу
къычыспэгъоуклыгъэ клэлэ
ныбжыклэр ынэ къарэхэмклэ
иштыпкъэу къыспыплъыхагъ.
Сысэмэркъэуэгъ директоры-
гъэмрэ джы директорымрэ
зэрэзэклуштхэм ехыллагъэу
ыкль сэ сьдэлон, къысылорэр
гъэцэкклэн зэрэслъэкырэр
къэслагъ, мыдалорэр пэщэн
зэрымьлэкыштыри къыхэз-
гъэщыгъ. Мы еджаплэм пенси-
ем сэклофэ тарихыр шызгъэ-
хыгъ.

Очигзу үйлэ зоочнгу зыш-
джэхэрэ хэку еджапIэр 1949 —
1950-рэ илэс еджэгум кызы-
гуахыггаг. Ащ льяпэс фэ-
хунг край еджэлэ-консульта-
тивнэ гупчэ пунктыр. Ныб-
жыкIэхэм Iоф ашIээ егэ-
джэгэнхэр ары ащ пшэрыл-
гээу илагэр. НыбжыкIабэхэм
заом реджэн зэпигзуггаг.
Аныбж хэклотаггээу ащ кы-
хэкIыжыггэхэм еджэныри,
IошIэныри зэдахын фэяггэ.
А льяхьаным еджэным мэхьа-
нэшю ратыштгыг, заводжэм,

КОЛХОЗХЭМ, СОВХОЗХЭМ ЯПАШЭХЭМ
НЫБЖЫКІЭХЭМ ЯЛЭЖЬАПКІЭ КЪЭ-
НЭЖЬЫЗЭ, ЕДЖАКІО КЪАТІУПШЫ-
ЩТЫГЪЭХ.

Сэ хэку еджэпlэм сызепэшэ илээсхэм еджэпlэ-консультативнэ пункт 14 кыззэлутхыггагь. Кэзплъан зипэшэ лъэханым ащ фэдэ еджэпlэ пункт 60-м ехьу хэкум кышбызэIуахыггагь, ныбжыкIэу еджэрэм ипчъагэз лэзшэу хэхъоггагь. Кэзплъан еджэпlэ пунктхэм ялофшлэн лэзшэу ыналэ тыриггэзштыгь, хэкур кыкIухъээз, ахэр ыушлэкIуштыггэх. А лъэханым джы фэдэу машинэхэр кылаггэхэп, автобускIэ е ыпэ кыфэрэ машинэхэIэ районхэр кыкIухъэштыггэх.

Къэплъанэ пэщэ IэнатIэр зэригъахIэрэм шысэ тeпхынэу бэ хэтыгъэр. Ау анaxъэу кыххэзгъэщы сшIоигъор иIофшIэн, ипредметхэм хэшIыкIышхо зэрафыриIагъэр, ипшгъэ-

дэжыж кызырэгурылоштыгэр, илофшлэгүхэми атефэрэр амышлэу зэрашломыкыштыгэр ары. Пащэм коллективым уасэ шыфашыштыгыг, шхъэклэфэшхо шырилагь. Губжыгэу илофшлэгүхэм мэкэз Изтыгэкэлэ адэгүшыуэ слъэгүгьэл. Мэкэз рэхьаткэлэ зыафер кыбгүригьэлэон ыльэкыштыгыг.

Кээплан методическэ Иофшэныр еджапэм дэгъоу шызэхичгъагъ. Шэныгъэхэм ахэгъгъээр институтым ехыгъэу Иоф ышэштыгъ, ежыри икэлэегъаджэхэри ренэу доклад гъэшлэгъонхэр курсхэм къаашыштыгъэх. Ежь Кээплан иурукхэр (урысыбзмэрэ литературэмрэ аригъэхыштыгъ) гъэшлэгъонэу зэхичштыгъэх, ащкIэ шысэтехыплагъ.

КІэлэегъэджэ коллективыр
зэгурыложьэу шытыгъ, кІэлэ-
егъаджэхэр здеІжьыштыгъэх,

зэпэуцужь-зэнэкьокьу ахэлбыгъэп. Къэплъан коллективыр ыгъэпытэным пылбыгъ. КӀэлэ-егъаджэхэр природэм дишыцтыгъэх, нэмык кьалэхэр къап-лтыхьанхэу кӀоштыгъэх, мэфэкӀхэр экӀэри здыхагъэунэфыкӀыштыгъэх. Синыбджэгъу мы еджапӀэм илӀэс 23-рӀ Ӏоф щиплагъ.

Къэплъан зэрэкълэзэгъджэ дэгъум, зэрэпэщэ Іепэласэм фэдэу, ныбджэгъу шыпкъэу цытыгъ. Ежыыррэ сэрырэ тиеплъыкӀэхэр, тишлӀошхэр зтефӀоштыгъэх, зэшым фэдэу тызфышытыгъ, тиныбджэгъуныгъэ егъашӀми тыукъуагъэп. Къэплъанэ гуыхыгъэу, хьоршэрыгъэ, тхьагъэпцӀыгъэ хмылӀэу цытыгъ. Синыбджэгъу сигъусэу тичылэ тызэрэкӀоштыгъэр ренэу сыгу къэкӀыжы. Сятэ-сянэхэм зэрадгъушӀыгъэтыгъэр счыгъупшэрэп. Ар адыгӀэлӀ шыпкъагъ.

Сэри янэ дэжь бэрэ сыкЮ-
щтыгъ, лъэшэу ар къысфэдэ-
гъугъ, икІалэ иныбджэгъу
аныхъ дэгъоу силъытэштыгъ.

Къэплымъ сыхъашыгъу-
жъу шытыгъэп. А лъэхъаным
партием и Адыгъ хэку комитет
иапэрэ секретарыгъэу Бэрээдж
Нухэрэ ежыррэ янэкIэ зы-
шыгъэх. Ащ фэдэ Iахьыл зери-
IэмкIэ зыщытхужъуу егъа-
шIэм зэхэшыгъэп, цIыф кы-
зыррIоу шытыгъэп.

Къэплан унэгъо дахэ къыгэнагъ. Ишыгъэгъусэу Светланэ врач, цыф халэл, цыф нэгуйхыгъэу шыт, дахэу здышылагъэх, якъэлитIу дэгъоу апIугъэх, рагъэджагъэх.

Синьбджэгъу иунагъо датхъу шыӀэнэу шытыгъ, ау Тхэм Юфыр нэмыкӀэу кызырӀгъэфагъ. Сэ илӀэс 93-рэ сыныжъ, згъэшӀщтым сшыгушпӀэщӀэн, КъӀепӀлан шӀукӀэ сыгу илӀышт.

ЕУТЫХ Шүмаф.

Сурэтым итхэр: джабгъумкIэ
апэрэр **Къатбамбэт Къэп-
лъан.**

Аскъэлай.

Тинахьыжъхэм ябыслъымэныгъ лъыдгъэкӀотэщтыр

Къэдгъэшлагъэр макІап, шы-
кур, ау непи тшымыгъупшэ-
жырэр тицлыкІугъом быслы
мэныгъэ-гукІэгъуныгъэу тина-
хыжхэм ахэлыгъэр ары. Алахы
мэныгъэр цыфхэм къарет.
Зеоуж лъэхъаным (илъсехис сы-
ныбжыгъэр) цыфмэ диныр
зэрахъан фимытыгъэхэми,
быслымэныгъэр ахэлыгъ,
зэгъунэгъухэр Іульхэм хэзэ-
рэгъэныцхыгъэхэп. Зиамалы
мэназы ышыцшыгъ, агъушугъу
агъумэкІи зэдагощыцшыгъ.

Ссыгытупшэжырэп тигьунэгьухэм яджэгү, сышыклогу, сышылу хыатыяклор пчэгум кыхы чылэ паклэм чыжьэу шыс унагьом ял зэрэшымы-лэжыр кызыэрэцилогьагьэр. Джэгюу рагьэжыагьэри ашыгум эпагагьэуагьа. Ау джы тильэханэ, гукьаоми, гүклэ-

гунчягагээр кытэбэклы ху-
гээ. Мымаклэу урехыллэ зэл-
хыл гунсэхэр, сыдым кыклими,
кызээрэмдээжхэу. Бэмышлэу
сыдэрхылэгэ зыгээпсэфлэм
адыгэ бзылфыхгэ горэм нэ-
луасэ сышыфэхугь. Пчыхэ
кээс бэмэ тарыгушылэштгыт.
Быслымэныгь, адыгагь зыфэ-
пощтхэм танэсыгыгь, бзылф-
фыгьэм ыгу кызыхахы ынэпс-
хэр ксехыггэх. «Сянэ-ссятэхэр
сийлэжхэн, ау сянэшыпхээр
кыспэблаггэу шыс, гьогур
тазыфагу нылэн, — ёло аш. —
Сянэ симылэжми, ныпапклэу
слытэштгыт. Ау саджэ кьа-
клорэн, илфыггэхэри джащ
фэдэх...» Сыгу егьугь, сеушы-
игь. Сыдзуштэу ари кыбгуры-
лона? Янэшыпхэу зыфилау-
ггэм ыныбжэ хэклотагь. Быс-
лымэныгьэр уилахэмэ, гури
шэбэн фаеба?

Алахталэр уикъабылмэ, гушъэбэныгъэр, бэслымэныгъэр угу илынхэ фае. Ау, гукъаом, гъашлэр лыкылуатэ къэс тхэмьлыгъэу кыгъафэхэрэр нэрлыгъэгух. Тиныбжыкълэгъум дин зехъаклэу тинахъыжхэм ахэлыгъэр къэтэшлэжы. Гуклэгъуныгъэу, цыфыгъэу зрахэштгыгъэри пшыгупшэнэу щытп. Ахэм ягъогу нахыкълэхэр зрыкълштыгъэхэр. «Адыгэ макъэм» инэклубгъохэм бэрэ къарэхъэ урыс пачыхыхэм ицлыфхэм ашыщхэу адыгэхэм къахэханэу хугъэхэм къатхыжыгъэхэм ашыщхэр. Ахэм афэдэу бэмышлэу мы гъэзетым сышеджагъ. «Цыф лъэпкъ пстэуми сахэхъаг, ау адыгэ лъэпкъу сызыхъаклагъэм ишнэхэбзэ укълэханэу щытп» — къытхыжыгъэ ахэм ашыщ.

«Адыгэ макъэм» иномерэу

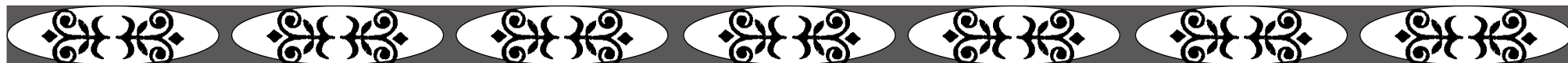
мэлылфэггым и 12-м кыды-
кыггым «Хэта зилажэр?» ылоу
Хушт Щэбанэ тхыггэ кы-
риггэххагг. Ащ кызырэшило-
рэмклэ, щымылжжым фэггэ-
хыггэу тижыкхэм ахэлгыггэ
хабзхэр, Аульэ Фаизэ итхылэ
кыпкырыкыхэзэ, хыарамэу
алытаггэх. Ау тэ кытшлжжы-
рэм тинахыжжэу дыныр зы-
ккабылыггэхэм жьамэр пэ-
пэшхоу алыггэштгыгг. Хэггэу
пэпчэ цыф лъэпкэу исхэм
адын зехьаклэ зтефэрэп. Аульэ
Фаизэ итхылэ цыкылоу сыз-
джаггэм дунаим ехыжжыггэм
фэггэхыггэу тшлэу хабзэр зы-
клэ шеггэзы. Ау тигупсэу шы-
мылжжым ябыслымэныггэ,
адын зэрэрэрахыштгыггэр непэ
зышылдэггэупшэ хуштггэп.

Тинахыжъхэу шымылэжъхэу Тхъэм джэнэтыр къызэритынхэм якъабылыгъэр тэри ти-

кыабылын фæе. Ахэр нелæ шы-
мылæжыхэмæ, тшыгъупшэнхæу
шыхтхæп. Тыда тыздакlorэр?
Сыда кытшышырэр? Мы
уагъитлум бэрæ сæгуппшысæ.
Уагъшисэнæу мæху блæкфыгæ
лæхъанымрæ нелæрæ шылакlэм
хэтлæгъохэрæмрæ зызбгъап-
шэхæклæ. Хэтклæ нафæ шылæны-
гъэр зы чыплæ зæримыгъ, зæ-
хъокфынгъэхэр ащ зэрæфæху-
хэрæ. Тхæмылгыгæ шөнхэр
нахæ кызызшынафæхэрæ хъа-
дагъэхэрæ джæгъхэрæ.

Лъэшэу сгыгэмэхъэшагъ
щымылэжыым зи фэпшлэжы-
нэу щымытэу бэмэ алгытэу
кызыратхыгъэр. Кытфэрэзэн-
хэп тигупсэхэу щымылэжыхэр.
Сэ сшъхьэкIэ уигупсэ жьамэ
фэмыгъуонур былльыныгъу
гъэу слыгъэрэп. УиунагъокIэ
урыразэу дунаим ехыжыгъэм
о фэпшлэщтым уфит. Сэдэкъэ
шхыным фэгъэжыгъэмэ, шып-
кэ кьатхырэр — имыщыкIэ-
гъэ Iэшлэ-лүшлүкIэ Iанэхэр зэ-
рушьягъэхэр тэрэзэн. Къэдгъэ-
шлагъэм адыгъ шхыныр ары
ащ фэдэм тырагъэуоштыгъэр.
Сшлэрэп сыхэукъоми, ау джа-
ры сэ сиепльыкIэ. Алахьэу ты-
кзэзыгъэхуэгъэм былльымэ-
ныгъэр тиини тицIыкIуи кьа-
хельхыажь! ГукIэгъуныгъэ-
фэбъныгъэмкIэ цыфхэр Тхьэм
зэхэшэх.

ХБАБЭХЪУ Нэфсэт.

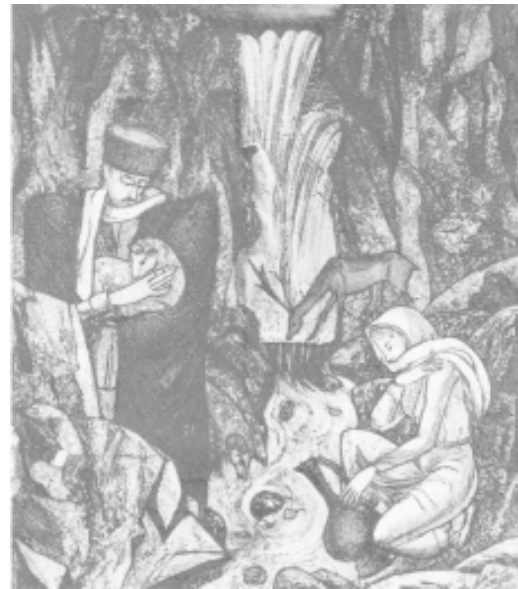

Сызэрелпырэмклэ, Тыгужь Махьмудэ цыф гьэтлылтыгъэ гупсэфэу, ышлэрэр гъунэм нзыгъэсэу, зымыгъэпапхэм, зынэмысыпхэм ащызыухъэу, еж илоф, итворчествэ гуахъо ахъыгъуатэрэмэ ащыщыгъ. Щэч хэлъэп, икIэсагъ илъэпкъ, ащ итарихъ, ихъишъэ, ичIыопс дахэ, ицIыф пэрытхэр, губзыгъэхэр, гъэсагъэхэр, лэжъэкIо мыпшъыжъхэр. Джары пэсэ дэдэу, кIалэзэ, къэлэмьым лъы- Iэбэнышъ, сурэт ышIыныри къызхэкIыгъэр. Ау пхэмьлтыр зыхэлъхъэгъуай, еж Махьмудэ хэлъыгъ ащ фэдэ зэчый мьгъэунэфыгъэ, IапэкIэ нитIум альэгъурэр ыгъэчын ылтэкIыныр. Анахъэу икIулайныгъэ къызщызIуихыгъэр дзэ къулыкьум зэкIор ары. Хэти хэлъ

Адыгэхэм якультурэ зэкIэугъоежыгъэныр ыкIи еж фэлъэкIырэр ащ хилъхъаныр насыпэу зилагъ Тыгужь Махьмудэ. Ар къуаджэу Тэхъутэмыкьуае 1938-рэ илъэсым къыщыхъугъагъ. СурэтышI дэгъугъ, творчествэм игъашIэ епхыгъагъ.

2013-рэ илъэсым АР-м изаслуженнэ сурэтышIэу, графикэу, жи- вописцэу Тыгужь Махьмуд Хьарунэ ыкIор къызыхъугъэр илъэс 75-рэ хъугъэ. Лъэпкъ искусствэр зисурэтыбэ ушъагъэхэмкIэ зыгъэбаигъэ Iэпэласэм, зинэплъэгъу ыкIи зыналэ ренэу адыгэ щылаклэм, культурэм тетыгъэ цыфым ыцIэ епIоныр епэсыгъ.

Ылпэгъурэр Iапэхэм агъэчъыштыгъ

фическэ IофшIа- гъэхэр къылэкIэ- кIыштми. Ау «Iа- зэм мэзэхэ иIэп» аIоба, Iоф зыдэп- шIэжымэ, пшIо- игъомэ, бэба къыб- дэхъуштыр.

ЩыIэныгъэр куоу Тыгужьым зэрэрилъэгъукIы- рэм ищысэх гра- фикэм илъ сурэт зэфэшхъафхэр. Лъэпкъ фолькло- рыр ыгъэфедзэ,

СурэтышIым ишъыпкъэ анахъ зэрихъыллагъэмэ ащыщ IофшIагъэу «1941 — 1945-рэ илъэс гумэкIыгъохэр» зыфило- рэр. Мыщ сурэт инитф хъагъ.

Махьмудэ иIофшIагъаIэ пэпчэ Iэпэласэм илэшагъэ хэ- олъагъо, ыгу щыхъэрэ-щышIэ- рэр, щыIэныгъэм хэтыпэу, го- тэу Iоф зэришIэрэр къэнафэ.

Тыгужьым илъэпкъ ишэн- хабзэхэр икIукIэ ащигъэунэ- фыгъ исурэтхэу «ДжэгукIо- хэр», «НыбжыкIэхэм апае хъохъу», «Нысэиш», «Джэгу къашъу», «Нахъыжъхэр» зыфи-

пыхъэр», нэмыкIхэри лъэшэу гум хапкIэу, нэсэу шIыгъэх.

Нарт эпосым исюжет зэ- фэшхъафхэр зыщыгъэфедэгъэ ыкIи къызщызIуихыгъэ сурэт- хэу «Лъэпшъ икIышъ», «Саусы- рыкIо Сэтэнае зэрэIукIагъэр», «Тхыдэлъуат» зыфилохэрэм Ты- гужьыр график инэу зэрэщы- тыр пшIошъ агъэхъу.

«Мыекъуапэ итеплъэхэр» зыфилорэ сурэт купыр тикъэлэ шъхъалэ нэм къыкIэзыгъэуцоу, ащ джыри нахъ уасэ фэозыгъэ- шIэу щытых ыкIи еж сурэты- шым инэплъэгъу къыубыты- рэр зэрэбэм, зэрэкуум гу лъы- уагъатэ.

ИлъэсипшI пчъагъэм сурэт бэдэд ышIыгъэр Тыгужь Махьмудэ. Графикэ шъуашэм фэдэ къабзэу живописым илъэу бэ иIэри. Ахэр анахъэу къытэ- шIэкIыгъэ чIыопс дахэм хэтэу зэришIыгъэхэр, ыгукIэ дунаиш- хом гъусэныгъэ дырилэу, псы- хуи, къушъхыи, мэзи, чъыги ыгу анэсэу, псэ зыпыт дунаир кIэзыгъэнчъэу икIэлэмкIэ зэ- ригъэчъыштыгъэм ахэр ишы- хъатых. Творческэ кIочIэ ин сурэтышIым зэрэхэлъыгъэм а зэкIэ ищыс.

Тыгужь Махьмудэ шIэлэфэ

илэшIэгъэ зэфэшхъафхэр бэрэ къагъэлъэгъуагъэх. 1971 — 1983-рэ илъэсхэм мьзэу, мьтIоу хэку ыкIи край зэнэкъокIухэу Мыекъуапэ, Краснодар ащызэ- хашагъэхэм ахэлэжъагъ.

«Адыгеим ииграфик» зыфи- Iорэ къэгъэлъэгъонхэу Ленин- град, Орджоникидзе, Красно- дар илъэс зэфэшхъафхэм ащыкIуагъэхэми иIофшIагъэхэр къашигъэлъэгъуагъ.

Шъолъыр художественнэ къэгъэлъэгъонхэу «Советский Юг», Москва щызэхашагъэ- гъэхэ «60 лет Великого Октяб- ря», «Вторая всероссийская вы- ставка эстампа», нэмыкIхэми ренэу чанэу закышчыгъэлъа- гъоштыгъ.

Адыгэ Республикэм изаслу- женнэ сурэтышIэу Тыгужь Махьмудэ лъэпкъ искусствэм лъэгъо дахэ щызиIэ ыкIи зы- лъэужышIу ащ къыхэзынагъ. Щылагъэмэ, къызыхъугъэр мь- гъэ илъэс 75-рэ хъуштыгъэ. Исурэтшыгъэ пэпчэ Махьму- дэ гъунэнчъэу щылаклэр, цыф- хэр зэрикIэсагъэр къыралоты- кIы, ахэр купкIымкIи шъуашэм- кIи ушъагъэх, баих.

МАМЫРЫКЪО Нурмет.

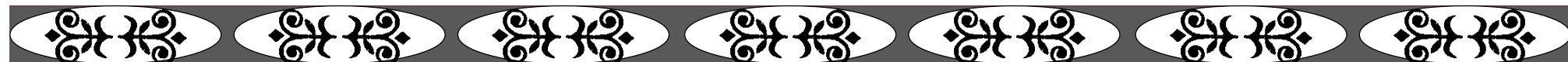
къашъоу «ЗэфакIу», «Джэгу», «Шыгъачъэхэу джэгум аща- шIыхэрэр», «Къуаджэм ипчэ- дыжъ», «Адыиф иорэд», «Чэ- махъохэр», нэмыкIхэри ешIых. Ау апэрэ егъэжъэгъу IофшIа- гъум къыкIэлъыкIогъэ купэу «КIэлэцIыкIу джэгукIэхэр» зы- филорэм сурэтышIым итвор- чествэкIэ анахъ мэхъанэ илэ хъугъэ. Гум зэхышIэу, шIо- игъом къэлэмыр икIукIэ зэ- рэфэлорышIэрэр, игъорыгъоу къулаим, амалым Iэпэлэсагъэр къызэраклэтыкIорэр къаушы- хъаты. «НэшъуупIышI», «Iэлэ- кладз», «Шыуджэгу» — сурэ- ти 10-р зэфэшхъаф закI, ау а зы темэ иным зэрэпхых, шIы- кIэ-гъэпсыкIэмкIэ зетекIхэми.

Я 80 — 90-рэ илъэсхэр МахьмудэIэ анахъ гъэбэжъу- лъагъэх. Бжыхъэр, гъэбэжъур зэраугъоижырэр сурэт ешIых.

Iохэрэр зыщызэхуигъоегъэ ку- пэу «Джэгу мэкъамэхэм».

Лъэпкъым къыхэкIыгъэ цыф шIагъохэм, гъэсагъэхэм, губзыгъэхэм, акъылышIохэм япортретхэри дэгъоу ыгъэлсын- хэри физэшIокIыгъ сурэты- шым. Ахэм ащыщых лъэпкъ усэкIо-орэдылоу Теуцожэ Цыгъо, гъэсэгъэшхоу Нэгъумэ Шорэ, апэрэ революционерэу Ш. Хъахъуратэр, Совет хабзэм ибэнэкIуагъэхэу — Шэуджэн- хэу Мос ыкIи Гошъунай, лъэпкъ тхэкIошхоу КIэрэщэ Тембот.

Бгъэшлагъо екIу Махьмудэ инатюрморт сурэт купи. Ахэр ау сыдми сурэт къодыехэп, плъэгъурэ пстэумэ псэ зра- хэлъыр уанэлэу къызгъэуцохэу, сэнэхъат IэпкIэ-лъэпкIэгъэ Iэ- пэлэсагъэр лъэшэу зыщыгъэ- унэфыгъэх. «Къэгъэгъэ гъугъэ- хэр», «Мастерскоим», «Къо-

Нэхэе Аслъан ыныбжъ илээс 70-рэ зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ зэхыхъэр

У. Евгэмыкьор А. Нэхаим кыфэгүшлэ.

Ищытхъу дунаим зыщелэты

Урысыем, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэ-сым, Адыгеим янароднэ артистэу, медалэу «Адыгеим и Щытхъузеухъэр» кызыфагъэшъошагъэу, композитор цэрылоу Нэхэе Аслъан ыныбжъ илээс 70-рэ зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ концерт Щэрджэскъалэ щыкыуагъ.

Адыгэ оредхэм ядэлъ, тилъэпкъ къашъохэм яплъы зышлоигъохэм ягухэлъхэр къадэхъугъэхэу тлъытэзэ, тигъогу тыкытехъажыгъ.

Мафэр фэбагъэми, пчыхъэм ошлэ-дэмышлэу жьыбгъэр къеп-щагъ, огур къэушлункыгъ. Концерт егъэжъэгъум ошхыр нахъ лъэш хъугъэ.

— Ошхым цыфхэр ыгъэщы-нэштхэу кысщэхъу. Псыр къа-чъэхэу концертным члэсыштхэп ныла. Тысыплэ нэклхэр залым илэхэм сытешыныхъ, — кы-тилуагъ культурум илофшлэ хъу-лыфгъэу Щэрджэскъалэ щыпсэ-урэм. — Сиджанэ хэпшыкылау уцыныгъэми, Нэхэе Аслъан сы-лумыкылау рэхъат сыхъуштэп, кон-цертным сежэ...

Пчыхъэзэхъэм изэхъахъохэр гумэклъытхъыгъэхэми, искусствэр зышлогъэшлэгъонхэм ошхыр пэ-рыохъу афэхъугъэп. Концертыр рагъэжыагъэу Изгутаеохъоклэ тиар-тистхэм къапэгъокытхъыгъэх. Такык 30-м нахъыбэ тешлагъэу сабыйхэри алыгъэхэу залым кы-члэхъэгъэхэ бзылфгъыгъэхэм кыта-луагъэм тигъэгүшлуагъ. Игъо ифа-гъэхэп, къэгужыагъэхэп, концер-тыр амыухызэ зрешлэушхэм рэ-зэныгъэ хагъуатэ. Пшъэшгъэ ищы-гъэхэр дахэу фэпагъэх, нэгүшлэх, шыабэу зэдэгүшлэх. Сыхъатым зыр еплъызэ, зыгорэуштэу ты-сыплэ зрагъотыжыагъэм ыгъэрэ-хъатыжыгъэх. Хъабзэ районым кыкыгъэхэм «Исламыер» яклас, бэшлагъэу лъэллэх. Ячлшылэгъоу Шымырзэ Казбек «Исламыем» зэрэхэтыр ашлэ.

Кыфэгүшлуагъэх

Къэрэщэе-Щэрджэсым культу-рэмклэ иминистрэу У. Евгэмы-кьор республикэм и Лышгъхэрэ Правительствэмрэ ацлэклэ компо-зиторэу Нэхэе Аслъан ыныбжъ илээс 70-рэ зэрэхъурэм фэшл кы-фэгүшлуагъ.

— Тэ дэгъоу тыщыгуауз Нэхэе Аслъан зипэщэ ансамблэу «Ис-ламыер» Израиль, Търкуем, Ита-лием, нэмык хэгъэгумэ зрашчы-лагъэм. Артистхэр тыдэ кыуагъэ-хэми, цыфхэр дэгъоу къапэ-гъокых. Адыгэ мэкъамэр дунаим нахъышлоу шашлэным Нэхэе Ас-лъан илахышлу хелъхъэ. Компо-зиторэу Нэхэе Аслъан Урысыем инароднэ артистэу зэрэщытыр тэшлэ. Ащ даклоу, Къэрэщэе-Щэрд-жэсым инароднэ артист. Тирес-публикэ щытхъуцлэу фиусыгъэр композиторым егъэлъаплэ, илоф-шлагъэ зэрэхыгъахъорэр нахъышлоу тигъашлэ шлоигъоу концертыр тэш пае кызыритыштыр тигуапэ...

— Илээси 10-клэ узэклэ-бэжыым Къэрэщэе-Щэрджэсым инароднэ артист сыхъугъагъ, — кышчылуагъ пчыхъэзэхъэм А. Нэ-хаим. — Непэ концерт кышпыфэт-тыныр, тилъэпкъ искусствэ шъо-дгъэлъэгъуныр сипшъэрылзэу

сэлъытэ. Тилъэпкъ искусствэу ду-наим щадгъашлэрэм адыгъэхэу, нэмык лъэпкъэхэу республикэм исхэр рыгушхонхэу сыфай. Мил-лионыбэ хъурэ адыгэ лъэпкъым культурэ ин дэдэ зэрилэр, тип-сэуклэ зыфэдэр, тарихъ гъогоу къэткыгъэр дунаим нахъышлоу щадгъашлэ тшоигъу.

А. Нэхаим зэгъэпшэнхэр ышлэ-хэзэ зэрэхыгъэуафкыгъэу, Ады-геим кыгъэгъунэрэ чыгум нахъ маклэ илэу хэгъэгү 50-м нахъыбэ

кэу Мэщбэшлэ Саидэ оредыр кы-хедзэ, «Бзынкъо заом» техыгъэ оперэу А. Нэхаим ытхыгъэр «Ис-ламыем» илофшлэныкэмэ ащыш. Мэкъэ Изтыгъэ зэхэуафкыгъэклэ Тыгъужь Асыет кыхедзэш, лъэп-къым икыныгъохэри, къуаджэм имэфэклэ артистхэм къагъэлъагъо.

Нэхэе Аслъан итворчествэ зы-зэриушъомбгъурэр, лъэпкъ иску-ствэм ибайныгъэ фольклорым кыпкырыкыгъэ кызылэуихын зэрильжыкырэр концертным лъэгъо

артистэу, Къэбэртэе-Бэлъкъарым изаслуженнэ артистэу Гъот Хъусин:

— Нэхэе Аслъан фэдэ компози-тор улуклэным фэшл бэрэ улъыхъон фае. Сшлэрэп ащ итворчествэ гоз-гъэуошт композиторы. Къэ-шъуаклохэм культурэ ин ахэлъ. «Исламыер» зыгорэм хэгъэкло-клэн плъэкыштытэп. Темеыр Кавка-зым ифольклор псэ кыпегъагълэ. Лъэпкъ культурэу тилэр лъагъу елэ-ты. Мыщ фэдэ концертхэу лъэпкъ-хэр зэфэзышхэрэр непэ тищыкла-гъэх. «Исламыем» кылорэ оред-хэр колледжым иегъэджен про-граммэ хэгъахъэ сшлоигъу.

Юридическэ шлэныгъэхэмклэ кандидатэу Бэчырэ Фатим:

— Зы жьыкышхэгъуагъ концертным сеплтыгъ. «Исламыем» апэ-ррэп сызэредэлугъэр, гъусэу силэр маклэп. «Исламыер» зымы фэмыдэ ансамблэу щыт. Оперэм сигуапэу сеплтыгъ. Адыгэ лъэпкъым сызэ-рэщышым сырыгушхэу концертным сычлэкыжы.

Концертыр кызаухым Нэхэе Аслъан, зэхэщакломэ ащышэу Гъуклэл Налбий бзылфгъыгъэхэм къадзыхъагъэх, зэгоуцохэзэ нэпэ-еплэ сурэтхэр атырахыгъэх, теле-видение зэфэшхъафхэм яжурна-листхэм А. Нэхаир гушылэгъу афэхъугъ. Къэгъэгъэ Израмхэр алы-гъэу къахлэуагъэ бзылфгъыгъэхэм ахэтых Быжыкыкыохэр, Трамэхэр, Тэтэрхэр, Лышэхэр, нэмыкхэри. Лъэпкъхэр зэфэзышхэрэ пчыхъэзэ-хэхэр зрашчымыгъушпшъыштыр тигъусэгъэ Клык Ерстэм нэгүшлоу кытилуагъ.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Сурэтхэр Щэрджэскъалэ цы-клогъэ концертным кышчытыра-хыгъэх.

Нэпэеплэ сурэтыр.

дунаим шэпсэу. Адыгэ Республи-кэр искусствэмклэ, шылэныгъэм инэмыкырэ лъэныкыохэмклэ къа-хэшы. Олимпиадэ джэгунхэу 2012-рэ илээсым Лондон щыкыла-гъэхэм якультурнэ Иофыгъохэм «Исламыер» ахэлъжыагъ. Ансам-блэм щытхъоу фалуагъэм иджер-пэджжэ непи зэхэтэхы.

Концертыр

А. Нэхаим гушылэ фабэхэр кыфалуагъэх, республикэм куль-турэмклэ иминистрэу У. Евгэ-мыкыом кыушхъэчлэс лъэпкъхэм яшэн-хабзэхэр кыдылгытэхэзэ, композитор цэрылом итворчествэ осэ ин кыфшлыгъ, нэпэеплэ шлухъафтынэу кырытыгъэри тилъэпкъ шэн-зэхэтыкыгъэх аде-штэ.

Ижырэ адыгэ оредхэу Къоджэ-бэрдкыо Мыхъамэт, Хъатхмэ я Къокласэ афэгъэхыгъэхэмклэ, лъэпкъ къашъоу «Исламыемклэ» концертыр аублагъ. Къэбэртэе-Бэлъкъарымрэ Адыгеимрэ язаслу-женнэ артистэу Къумыкыу Шам-судинэ кыхидзэгъэ оредым арти-стхэр кыдежыуагъэх. Ахътэо Светланэ, Лъэустанджэл Рузанэ, Сихъу Руслан, Джармэкыо Рус-лъан лъэпкъ къашъохэм яклэща-кыох. «Къызбэч-уджым» зэхъо-кыныгъэу фашыгъэхэм лъэпкъ къашъор кыгъэдэхэагъ, уеп-лынкыла нахъ гъэшлэгъон хъугъэ. Ингушетием изаслуженнэ артист-

шъхъафэу кыхэщых. Рапсодиеу «Хъагъэуджым изэфакло» кыкыла-лыкылогъэ Иофшлагъэхэу адыгэ пшынэм, нидэльф мэкъамэхэм, нэмыкхэм афэгъэхыгъэхэр Евро-пэм икультурэ ишапхъэхэм адеш-тэх. Оредхэм купкылау ялэр къэзы-гъэбаирэ къашъохэм гур алэты. Ащклэ тафэраз А. Нэхаимрэ А. Хъо-джамерэ. Зэхэщэн, кышлын Иофы-гъохэр дэгъоу агъэцкылагъэх.

Еплыкыгъэхэр

Урысымерэ Къэрэщэе-Щэрджэсымерэ янароднэ

«Исламыер» къэшъо.

Зэхэщыагъэр ыкы кыдзэ-гъэкырэр:

Адыгэ Республи-кэм лъэпкъ Иофхэмклэ, Изкыб къэралхэм ащы-псэурэ тилъэп-кыгъэхэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкы къэбар жъугъэм иамал-хэмклэ и Комитет Адресыр: ур. Кре-стьянскэр, 236

Редактор шъхъалэр

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редактор шъхъалэм иапэрэ гуадзэр МЭЩЛЭКЪО Саид

Редактор шъхъалэм игуадзэр —

пшъэдэкыжъ зыхырэ секретары ХЪУРМЭ Хъусен

Редакциер зыдэщылэр:

385000, кь. Мыекыуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шъхъалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-пшъэдэкыжъ зы-хырэ секретары: 52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-гъэр:

Урысые Федерацием хэутын Иофхэмклэ, телерадиокъэтын-хэмклэ ыкы зэлъы-лэсыклэ амалхэмклэ и Министерствэ и Темеыр-Кавказ члшылэ гъэлоры-шлалэ, зэраушыхъа-тыгъэ номеры ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутирэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекыуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчыагъэр 4017

Индексхэр 52161 52162 Зак. 2436

Хэутыным узщыкытхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00 Зыщыкытхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00